

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

29 maart 2000

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

Inhoud

Nr. 49

Woensdag 29 maart 2000
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Beleidsnota Economie 1999-2004, ingediend door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media – 154 (1999-2000) – Nr. 1	
Bespreking	1
Sprekers : de heren Eddy Schuermans, Frans De Cock, Jan Laurys, Paul Wille, Jos Stassen, Chris Vandenbroeke, Eric Van Rompuy, Ludo Sannen, Roland Van Goethem, Robert Voorhamme, André-Emiel Bogaert en Dirk Holemans en minister Dirk Van Mechelen	
Met redenen omklede moties	28
Regeling van de werkzaamheden	28

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 10.02 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Niki De Gryze, Johan Weyts : gezondheidsredenen ;

Lucien Suykens : familieverplichtingen.

BELEIDSNOTA Economie 1999-2004, ingediend door de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media – 154 (1999-2000) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsnota Economie 1999-2004, ingediend door de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media.

De bespreking is geopend.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is mij een waar genoegen voor dit select gezelschap de spits te mogen afbijten in het debat over de beleidsnota Economie.

Mijn uiteenzetting sluit sterk aan bij wat we op deze tribune reeds hebben gezegd naar aanleiding van de begrotingsvoorstellen 2000. Ook daarin misten we een stuk visie. Op dat ogenblik kon men misschien inroepen dat de legislatuur nog te pril

was om al met sterk uitgewerkte stukken naar voren te komen. Vandaag geldt dat alibi niet meer.

De beleidsnota is veeleer een beschouwende tekst. Het is een basisnota, of zelfs een discussienota die in een aantal gevallen meer vragen oproept dan antwoorden geeft. U hanteert daarin een heel voorwaardelijke stijl : men zou kunnen overwegen ; indien het instrument behouden blijft ; het is een te overwegen piste ; in functie van de evaluatie kan een opvolgingsinitiatief overwogen worden, enzovoort'. Voorwaardelijker kan bijna niet. Vaak moet de evaluatie nog gebeuren, laat staan dat men al een nieuw initiatief klaar heeft. Dit geldt voor nogal wat aspecten van de beleidsnota.

Ik wil kort ingaan op een zestal aspecten die onze bijzondere aandacht hebben : de regionale Vlaamse bevoegdheden op het vlak van economie, het risicokapitaal en de positie van de GIMV in het bijzonder, de expansiesteun, het inclusief beleid, het digitaal actieplan en tenslotte een aantal initiatieven uit het verleden zoals Mercurius, Vlamivorm en Vlaminov.

Wat de bevoegdheden betreft, is Vlaanderen inderdaad vragende partij om op economisch vlak meer mogelijkheden te krijgen om een economisch beleid te voeren. Wanneer we stellen dat de beleidsnota magertjes uitvalt, is dit niet enkel te wijten aan het feit dat deze regering van het economisch beleid geen prioriteit maakt. Het heeft ook te maken met een gebrek aan bevoegdheden. Ook in het verleden was nogal wat legistische spitstechnologie en doorzettingsvermogen nodig om een aantal contouren van onze bevoegdheden maximaal te benutten. In een aantal gevallen is dat ook gebeurd. Ik kom hierop nog terug.

Het is een evidente vraag, over de fracties heen, om meer bevoegdheden te krijgen op dat vlak. Wie echter over bevoegdheden spreekt, moet ook verder gaan. Het kan niet zijn dat we de domeinen met een ondubbelzinnige regionale opdracht niet willen aanpakken omdat ze federaal moeten worden behandeld. Ik heb het specifiek over de afhandeling van de dioxinecrisis, in het bijzonder voor de positie van de niet-landbouwbedrijven waar geen discussie bestond over de bevoegdheidsverdeling. Naar analogie van wat op federaal vlak voor de landbouwbedrijven is geregeld, moet op Vlaams niveau een regeling worden getroffen voor de niet-landbouwbedrijven. U hebt altijd gesteld dat de gevolgen van deze dioxinecrisis een gecoördineerde aanpak van de regeringen vragen. U bent echter niet consequent, want de aanpak is niet gecoördi-

Schuermans

neerd. Op federaal vlak is er een belangrijke inspanning geleverd, terwijl men op Vlaams niveau blijft steken bij een schamele waarborgregeling. Dit is heel wat anders dan een billijke vergoeding voor geleden schade. Het kan niet dat een arbitraire en grillige economische bevoegdheidslijn in dit land bepaalt of een bedrijf in moeilijkheden al dan niet wordt geholpen. Dat is onrechtvaardig. Tijdens de behandeling van het decreet over de waarborgregeling en onze resolutie terzake komen we daar nog op terug.

We missen in de beleidsnota een visie over de nood aan risicokapitaal in Vlaanderen en meer in het bijzonder wat de rol van de GIMV daarin is. Mijnheer de minister, u bent erin geslaagd om de GIMV in de nota dood te zwijgen. Dit steekt schril af tegen wat we de jongste maanden in de pers hebben gelezen. Zowel het belang van de investeringsmaatschappij als van de aandeelhouders werd daar geschaad door al te voortvarende ministers die elk op hun beurt verklaringen aflegden. Zelfs voor een regering die van communicatie – of wat daarvoor doorgaat – de belangrijkste reden van haar bestaan heeft gemaakt, gaat dit te ver. We zijn dan ook blij dat collega's vanuit de meerderheid in de commissie dit nadrukkelijk hebben aangeklaagd en hebben gezegd dat dit geen manier is om tegen een organisatie als de GIMV op te treden.

Voor de CVP-fractie kan de GIMV een belangrijke speler blijven. Ze kan in tijden van hoogconjunctuur – en zeker in periodes waar kapitaal verschaffen minder evident is – een rol van betekenis spelen. We doen geen uitspraak over het aandeel dat de overheid binnen de GIMV moet hebben. Dit moet worden bepaald door de hiermee samenhangende mogelijkheden om het maatschappelijk doel te realiseren. We pinnen ons dus niet vast op een bepaald percentage. Dat is niet wenselijk. We moeten enkel voor ogen houden of we in de toekomst het maatschappelijk doel kunnen realiseren. De verwachte extra beleidsruimte die ontstaat door de eventuele verkoop van GIMV-aandelen mag geen uitgangspunt zijn, hoewel door de appetijt en de toezeggingen van heel wat ministers veel geld nodig is.

De minister breekt in zijn nota een lans voor small business companies, waarbij de overheid de helft van de financiering van een investeringsproject voor haar rekening neemt. Hoe moeten we dit plaatsen? Staat dit naast de GIMV? Wat gebeurt er dan met het Waarborgfonds? Strookt dit met

het voornemen om de expansiesteun af te schaffen?

Een volgend onderdeel gaat juist over die expansiesteun. De Vlaamse regering heeft daar duidelijk geen hoge pet van op. Dit is niet nieuw. Ook in de vorige legislatuur stond onze fractie alleen als het erop aankwam bedrijven te steunen die extra investeren en vooral voor meer tewerkstelling zorgden. Ondernemend Vlaanderen verwacht van een liberaal minister van Economie wel iets anders. Collega's, vergis u niet: er wordt dikwijls gezegd dat bedrijven expansiesteun irrelevant vinden en dat ze die als een bonus wordt beschouwd nadat ze reeds een beslissing hebben genomen. Het zou geen wezenlijk deel uitmaken van een investeringdossier. Dat is echter geenszins het geval.

Uit de vele reacties van de representatieve organisaties kunnen we opmaken dat zeker in de huidige stand van de staatshervorming, waarin de regio's over weinig fiscale mogelijkheden beschikken, dit instrument nog waarde heeft. Internationaal vergelijkend onderzoek toont aan dat door deze steun eenzijdig op te zeggen, een concurrentiehandicap ontstaat voor onze regio. Ik wijs er de collega's van Agalev op dat dit instrument inzake de milieu-investeringen belangrijk is, omdat die expansiesteun zeer selectief wordt toegekend. De afgelopen jaren heeft dit een gunstige invloed gehad op het milieu. In een periode van hoogconjunctuur was dit een bijkomend instrument om veel te investeren. Hierdoor is de minister van Economie bij de begrotingscontrole in staat nieuwe middelen te vragen. Dit is het ultieme bewijs dat het systeem werkt en dat het een middel is dat gretig wordt gehanteerd door de bedrijven.

Inzake het inclusief beleid volgt men een verstandige weg. Mijnheer de minister, u geeft aan dat we moeten streven naar een inclusief economisch beleid en dat daar zelfs prioriteit aan moet worden gegeven. Dat zou echter betekenen dat u deze beleidsnota had moeten aangrijpen om aan te geven welke strategische opties u op andere beleidsdomeinen zou nemen. U had dit kunnen doen als aanzet bijvoorbeeld inzake media. Ik mis dit in de beleidsnota. Het is een goede optie, maar ze blijft tot op vandaag onvoldoende uitgewerkt.

Hetzelfde kan worden gezegd over het voorlaatste punt, het digitaal actieplan. Wij vinden uiteraard dat de plaats van Vlaanderen in de digitale economie versterkt moet worden. Dat is een prima doelstelling, maar de eerste letter van zo een plan moet nog worden geschreven. Dit kan niet worden opgemaakt uit de beleidsnota. Een en ander staat in te-

Schuermans

genstelling met het federale niveau dat met veel poeha aankondigt burgers en bedrijven warm te zullen maken voor internet en e-commerce. Ik vraag me af op welke manier de Vlaamse regering hierop zal reageren. Ik had verwacht dat zij een rol zou spelen in dit digitale actieplan.

Een aantal goede punten uit de vorige zittingsperiode zijn zeer dienstig geweest. Dat deze worden weggelaten of in vraag worden gesteld, zoals de Mercuriusprojecten en Vlaminov en in gewijzigde vorm Vlamivorm, is jammer. Men erkent wel dat het versterken van handelscentra en de aanzet tot lastenverlaging voor bedrijven door velen werd geapprecieerd, maar in deze beleidsnota wordt deze weg niet verder bewandeld.

Tot slot is deze beleidsnota te vaag en op vele domeinen te vrijblijvend. Ze geeft niet de weg aan die de Vlaamse regering de volgende jaren zal volgen. Wij verwachten geen pasklare oplossingen, maar het beleid kon toch breder worden geplaatst, over verschillende jaren. Het is nochtans op momenten van economische hoogconjunctuur – zoals nu het geval is – dat de overheid toekomstgericht kan denken en handelen. Dit is niet gebeurd. Wij vinden deze beleidsnota dan ook een gemiste kans. *(Applaus bij de CVP)*

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het gaat goed met de Vlaamse economie. Volgens de jongste conjunctuurnota zitten de industrie en de bouw duidelijk in de lift. Met de investeringen en de uitvoer gaat het verder de goede richting uit. Ook op de arbeidsmarkt blijft het zonnige weer aanhouden. Men kan op dit laatste vlak zelfs gewagen van oververhitting. In sommige regio's neemt het tekort aan arbeidskrachten in bepaalde beroepen almaar toe. Dit is geen onbelangrijke vaststelling in het kader van de doelstelling die expliciet is opgenomen in het regeerakkoord en erin bestaat de werkzaamheidsgraad te verhogen tot 65 procent.

Een beleidsnota is uiteraard geen conjunctuurnota, het is een structuurnota. Wars van de conjunctuur – of die nu gunstig of ongunstig is – moet het beleid zich steeds richten op de structurele verbetering en versteviging van de economie. Dit is zeker nu het geval, in het licht van de overgang naar de kenniseconomie en met de formidabele uitdagingen die

op ons afkomen ten gevolge van de globalisering en de technologische vernieuwing.

Het is dan ook jammer dat sinds 1990 de budgetten voor economieversterkende maatregelen steeds verder zijn afgekald ten voordele van de zogenaamde 'zachte' sectoren, zelfs indien men rekening houdt met de inhaalbeweging inzake innovatie. Exclusief de middelen voor innovatie, daalde het aandeel van de economieversterkende maatregelen van 7 procent van de Vlaamse begroting in 1990 tot amper 2 procent in 1999. Rekening houdend met de inhaalbeweging inzake innovatie zijn de cijfers respectievelijk 9 en 4 procent.

Uiteraard zijn de zachte sectoren belangrijk. Ook in de nabije toekomst zullen daarvoor substantiële middelen worden uitgetrokken. Als Vlaanderen echter in de kenniseconomie een vooraanstaande rol wil blijven spelen, dan is een ombuiging van deze trend van de laatste jaren een must. Hopelijk wordt bij de volgende budgetcontrole ook deze trendbreuk duidelijk zichtbaar.

In de beleidsnota wordt terecht gesteld dat zonder de nodige acties en zonder de nodige middelen de ontwikkeling van de Vlaamse economie en tewerkstelling sterk gehinderd zal worden door de schaarste aan productiefactoren als grond – fysieke ruimte om te ondernemen -, mobiliteit en arbeid.

Ik wil de aandacht vestigen op het belang van permanente vorming. Het Vlaamse bedrijfsleven ondervindt steeds meer hinder van een tekort aan goed geschoold personeel. In een kenniseconomie zijn goed geschoolde arbeidskrachten nochtans een must. Daarbij moet niet alleen aandacht worden geschonken aan de opleiding van onze jongeren, ook het belang van de oudere werknemers mag zeker niet vergeten worden. In de huidige wereld van snelle technologische verandering worden zij wel eens over het hoofd gezien. De opleiding en permanente vorming van de oudere generatie moet dan ook meer aandacht krijgen. Beschouwt de minister het instrument van de expansiesteun als een middel om de permanente vorming van oudere arbeidskrachten te stimuleren? Het herinschakelen van oudere werknemers in het arbeidsproces moet op de agenda worden geplaatst.

Ik zal mij concentreren op drie belangrijke thema's uit de beleidsnota. Volgens de VLD-fractie moeten voor deze thema's een aantal grondige hervormingen worden doorgevoerd en nieuwe initiatieven worden genomen. Het betreft het promoten van het ondernemerschap, het regionaal beleid en de expansiesteun.

De Cock

Ik begin met het ondernemerschap. Zeggen dat in de kenniseconomie innovatie en ondernemerschap de belangrijkste troeven zijn, is een open deur in-trappen. Het typevoorbeeld is Silicon Valley, dat door innovatie en ondernemerschap is opgebouwd en dat overal in de wereld, niet in het minst in Vlaanderen, wordt nagebootst. De Vlaamse bevolking moet ertoe worden aangezet om gemakkelijker de weg naar het ondernemerschap te vinden. Hier is een rol weggelegd voor het onderwijs. Misschien kan het vak 'ondernemerschap' reeds in het middelbaar onderwijs worden ingevoerd. De minister van Economie heeft mijns inziens de taak de drempels tot het ondernemerschap te verlagen. Een vermindering van de administratieve lasten en een vereenvoudiging van de regelgeving voor het oprichten van een onderneming, moeten een prioriteit zijn.

Voor het promoten van het ondernemerschap wil ik even stilstaan bij de werking van twee instellingen die terzake een vooraanstaande rol moeten vervullen, maar dit helaas op onvoldoende wijze doen : het VIZO en het Vlaams Waarborgfonds. Het VIZO moet een instrument worden voor de opleiding van mensen tot ondernemers. Daarvoor moet echter eerst een herstructurering worden doorgevoerd. Het huidige leertijdsysteem laat immers te wensen over. Bovendien is het instapniveau te laag, en het systeem niet aantrekkelijk genoeg. Het is geen overbodige luxe strengere eisen te stellen om het instapniveau te verhogen. Het VIZO moet de mogelijkheid krijgen zich te concentreren op diegenen die daadwerkelijk geroepen zijn tot het ondernemerschap.

Dit pleidooi voor een rationeler gebruik van de middelen, wat niet noodzakelijk minder middelen hoeft te betekenen, noopt ons ertoe te pleiten voor een schaalvergroting van de centra. Momenteel zijn er te veel opleidingscentra. Dit leidt tot een versnippering van kennis, talent en middelen. Deze versnippering komt de kwaliteit van de opleidingen zeker niet ten goede. Vele centra beiden dezelfde opleidingen aan en zijn te klein. Daarom houden we een pleidooi voor schaalvergroting : minder centra die evenwel hoogwaardige opleidingen aanbieden.

Naast strengere selectienormen en schaalvergroting moeten ook de opleidingen zelf worden aangepast en gemoderniseerd. Inspelen op de idee van 'innovation-drivengroei', vereist dat het VIZO zich richt op nieuwe doelgroepen. Het VIZO blijft te veel vasthouden aan tradities en richt zijn opleidin-

gen te veel op 'traditionele' beroepen. Vlaanderen heeft nood aan ondernemers in moderne, innovatieve sectoren. Het is een belangrijke uitdaging voor het VIZO om daartoe kwaliteitsvolle opleidingen aan te bieden. Het VIZO speelt een rol in de vorming en de trajectbegeleiding van jonge ondernemers en bedrijven.

Voor de financiering van nieuwe starters moet het Vlaams Waarborgfonds dringend uit haar lethargie worden gehaald. Die instelling moeten we dynamiseren. Op dit moment kampt Vlaanderen met een tekort aan starters. Er komen per jaar 6,4 procent nieuwe bedrijven bij. In de VS is dat cijfer 12 procent ; in Nederland 10 procent. Dat is een ernstig probleem, want de vernieuwing van de economie hangt voor een groot stuk af van starters en nieuwe initiatieven.

In het verleden werd nogal eens een beroep gedaan op de GIMV om het aantal starters te verhogen. Die uitweg komt echter meer en meer onder druk. Vooral voor de echt kleine starters is het voor de GIMV onmogelijk geworden om de opvolgingskosten van de dossiers te dragen. In de toekomst zal de GIMV zich onvermijdelijk nog enkel concentreren op die starters die de ambitie hebben om tot middelgrote ondernemingen uit te groeien. Een bedrijfje dat op beperkte schaal aan zoiets als web-design wil doen, komt niet meer in aanmerking ; de Lernout & Hauspies onder ons nog wel. Dat is geen verwijt aan de GIMV, maar een vaststelling. Dat is de logische evolutie voor een beursgenoteerd bedrijf.

Dat betekent wel dat er een segment aan zijn lot wordt overgelaten. Hier zou het Vlaams Waarborgfonds een rol kunnen spelen. Wij steunen het voorstel van de minister om het Vlaams Waarborgfonds om te vormen tot een echt Startersfonds. Dit fonds zou de leemte die de GIMV achterlaat, moeten opvullen. Daarbij lijkt het wenselijk om ook een koppeling met het preventief bedrijfsbeleid tot stand te brengen. Jonge starters hebben niet alleen nood aan kapitaal, maar misschien meer nog aan advies en begeleiding. Door het preventief bedrijfsbeleid te koppelen aan de werking van het Vlaams Waarborgfonds kunnen synergieën tot stand worden gebracht.

Deze vraag kan trouwens worden uitgebreid tot alle instellingen die zich bezighouden met het bedrijfsleven. In het verleden hebben ze te veel langs elkaar gewerkt. Naast een kenniseconomie hebben we ook te maken met de zogenaamde netwerkeconomie. Netwerken lijken de belangrijkste organisatievorm van de toekomst te worden. Het verdient

De Cock

dan ook aanbeveling dat de overheidsinstellingen zich deze organisatievorm eigen maken.

Wat het subregionaal of streekbeleid aangaat, ook daar dient zich een hervorming aan. Daar zie ik drie grote uitdagingen. Er moet een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende instanties totstandkomen ; de politieke legitimiteit en de daarmee verbonden inspraak van de lokale en provinciale actoren moeten verhogen ; en de voorgestelde projecten moeten een brede economische finaliteit krijgen. Zo moeten we een inclusief en geïntegreerd streek-eigen management of STEM realiseren.

De eerste uitdaging is de taakverdeling. Een voorbeeld is het aantrekken van buitenlandse investeringen. We stellen vast dat de samenwerking tussen de twee belangrijkste instellingen die daarvoor actief zijn, namelijk de Dienst Investeren Vlaanderen op Vlaams niveau en de GOM's op regionaal niveau, nogal moeizaam verloopt. Het is daarom van het grootste belang om de verschillende lokale en regionale actoren die belast zijn met het regionaal beleid samen te brengen om een duidelijke taakverdeling af te spreken.

Een taakverdeling kan erin bestaan dat de streekplatformen zich bezighouden met de beleidsvoorbereiding, terwijl de beleidsuitvoering wordt overgelaten aan de GOM's en de intercommunales. Hun kerntaken dienen duidelijk te worden omschreven. Tevens moeten de financiële operaties worden gestroomlijnd. Ten slotte is er behoefte aan een duidelijke en logische gebiedsafbakening, zowel inhoudelijk als ruimtelijk.

Het versterken van de politieke legitimiteit van het streekbeleid is de tweede uitdaging. Zowel het gemeentelijk niveau als het provinciaal niveau moeten we bij het subregionaal- of streekbeleid betrekken. Het is dan ook redelijk dat de streekcharters worden voorgelegd aan de gemeente- en provincieraden. Voor de inspraak van de lokale actoren is de evenwichtige samenstelling van de raad van bestuur van de streekplatformen een belangrijk aspect.

Last but not least moet er een economische doelstelling worden gegeven aan de voorgestelde projecten. Streekbeleid mag niet verworden tot overloos gepraat ; er moeten ook daadwerkelijke veranderingen worden doorgevoerd. Duidelijk is in elk geval dat de Vlaamse regering niet voor de volle 100 percent kan instaan voor de verwezenlij-

king van de projecten. Er is nood aan responsabilisering van de streek, die voor een groot stuk zelf moet instaan voor de verwezenlijking en financiering van haar voorstellen. Daarbij kan men uiteraard perfect gebruik maken van publiek-private-samenwerkingsvormen. De Vlaamse regering vormt hoe dan ook het sluitstuk in dit plaatje. Ik zou de minister dan ook willen vragen hoe hij dat precies ziet.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik wil me hier aansluiten bij de bedenkingen van de heer De Cock bij het subregionaal economisch beleid. De regeringsverklaring zegt dat de bestaande structuren inzake subregionale economie van nabij moeten worden bekeken en op hun efficiëntie moeten worden beoordeeld. Ik heb hierover in november 1999 in de commissie een vraag gesteld. U hebt toen bevestigd dat het overleg eigenlijk perfect is maar dat de doelstelling van de verdere implementatie vaak ontbreekt bij de streekplatforms. U hebt toen gepleit voor het zoeken naar een manier waarop die besluitvorming kan worden verbeterd.

In de nu voorliggende beleidsnota pleit u voor een streek-eigen management. U wil een ad-hoc werkgroep oprichten om dit gegeven te stroomlijnen. Ook minister Landuyt pleit in zijn eigen beleidsnota voor een gefaseerde integratie van de subregionale tewerkstellingscomités en de streekplatforms.

Ofschoon er dus duidelijk heel wat beweegt, stel ik toch vast dat de Vlaamse regering op 17 maart 2000 twee voorstellen van streekcharters, namelijk van het gewest Gent en van het Hagelands sociaal-economisch overlegcomité, niet heeft goedgekeurd. Beide voorstellen waren nochtans al tweemaal door de administratie en de interkabinetten-werkgroep goedgekeurd. De Vlaamse regering is wel akkoord gegaan met de streekvisie, maar van de hefbomen heeft ze louter akte genomen.

Ik vraag me af hoe dat moet worden geïnterpreteerd. Is dat een gevolg van de werkzaamheden van de ad-hoc werkgroep ? Werd onder invloed van deze werkgroep al besloten om geen streekcharters meer te ondertekenen ? Wil de Vlaamse regering weer meer controle over de beslissingen krijgen ? Op het lokale vlak leven hierover heel wat frustraties. De lokale actoren hebben vier tot vijf jaar gewerkt aan het uitbouwen van een streekvisie. De Vlaamse regering erkent die geleverde inspanningen wel, maar wenst er verder geen rekening mee te houden. De Vlaamse regering wil eigenlijk gewoon haar zin kunnen doen.

Laurys

Misschien heeft dit te maken met het herstel van het primaat van de politiek. Bepaalde politieke partijen zijn in die streekplatforms vertegenwoordigd. Agalev is hier niet bij betrokken. Agalev beschikt namelijk niet over een raadgevende stem in de SERV. Men kan dit betreuren. In het Hageland hebben we dit opgelost door mensen van Agalev via de natuurverenigingen in de streekplatforms te integreren. Ze zijn er met andere woorden wel bij betrokken.

Boze tongen zeggen dat Agalev niet akkoord wil gaan met de beslissingen van streekplatforms omdat ze hier niet bij betrokken zijn. Ik kan me echter niet voorstellen dat een partij een dergelijk machtsmisbruik tentoon zou spreiden. Als de lokale sociale en politieke actoren tot een consensus komen, een toekomstvisie vertolken en een aantal concrete voorstellen lanceren, kan een politieke partij niet weigeren die lokale consensus te honoreren enkel en alleen omdat ze daar niet bij betrokken waren. Indien een dergelijke praktijk wel mogelijk is, vraag ik me af waarom men de lokale actoren nog bij het beleid wil betrekken.

Ik vraag me ook af hoe men de inspraak van de basis wil realiseren. Hoe wil men plaatselijke actoren bij het beleid betrekken als een consensus achteraf niet wordt gehonoreerd? Dit is mijns inziens het einde van de betrokkenheid van de lokale actoren bij het uitstippelen van een beleid.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : De interventie van de heer Laurys verbaast me enigszins. Blijkbaar heeft hij een selectief geheugen. Het drama van de streekplatforms is de discontinuïteit in de politieke visie van de twee vorige bevoegde ministers. De zogenaamde basis van die streekplatforms werd de indruk gegeven dat ze door middel van streekcharters iets kon realiseren. Dat was een politieke mislukking. Met uitzondering van de heer Van Rompuy heeft in de praktijk echter geen enkele minister op een functionele begroting in de middelen voorzien om dit uit te voeren. Dat is ook de reden waarom er in de streekplatforms zelf protest is ontstaan tegen de ongeloofwaardigheid van het hele opzet.

Het breed maatschappelijk draagvlak moet opnieuw worden hersteld. Alle betrokkenen moeten zich hierin kunnen terugvinden. De functioneel bevoegde minister moet, rekening houdend met de basis, ingaan op dynamische ontwerpen. Hij moet die visie samen met de subregio's kunnen uitwer-

ken. Maar het is juist het tekort aan visie in het verleden of de tegenstrijdigheid van belangen die aanleiding gaf tot het niet functioneren van de subregionale politiek.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de voorzitter, collega's, iedereen kent de ontstaansgeschiedenis van de streekplatforms en de streekcharters. De heer Van den Brande, die tijdens de vorige legislatuur bevoegd was voor economie, heeft ze in het leven geroepen omdat zijn streek geen sterke intercommunale had. Het was dus een poging om vanuit het Mechelse ook iets te organiseren.

Tijdens de vorige legislatuur zijn in de commissie Economie herhaaldelijk discussies gevoerd over de doelstelling van de streekcharters en -platforms. Men stelde toen regelmatig dat deze tekst is opgesteld binnen bepaalde lijnen die zijn uitgetekend in een uitvoeringsbesluit, maar die voor de regering niet bindend is voor het financiële aspect van de verdere uitvoering.

Bovendien stellen we ook vast dat in bepaalde streken een aantal voorstellen, al dan niet ontstaan in consensus, haaks staan op enkele beleidsbeslissingen van de federale overheid. Een concreet voorbeeld is het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Een aantal opties die bepaalde streken hebben genomen, passen niet in de door de overheid opgelegde bindende bepalingen. Het lijkt me dan ook normaal dat de bevoegde overheid dat niet pikt.

Men zegt dat de streekplatforms alle economische krachten van een streek vertegenwoordigen. Op een aantal plaatsen is dat waarschijnlijk het geval omdat bepaalde structuren toelaten dat iedereen die er belang bij heeft, zijn zegje kan doen. Voor een heel aantal streekplatforms en -charters is dit echter niet het geval. We worden in de politieke realiteit geconfronteerd met teksten die we niet mee hebben opgesteld en die ons, wat de uitvoering betreft, voor voldongen feiten stellen. Op een bepaald ogenblik moet iemand, na de discussie binnen de meerderheid, het parlement en de regering, een beslissing nemen over de uitvoerbaarheid van een aantal streekcharters. Als ze tegenstrijdig zijn met het regeerakkoord en een aantal zaken die we hebben overgenomen van de vorige regering, zoals bijvoorbeeld het RSV, kunnen ze niet worden uitgevoerd.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik denk dat de Vlaamse regering voor een groot deel de visie van de SERV onderschrijft. De SERV heeft opgeroepen tot een bundeling van de krachten op het terrein. Zoals in de commissie voor Economie werd verklaard naar aanleiding van een aantal interpellaties, werken we aan een nieuwe beleidsbrief over het streekeigen management. Daarmee willen we een integratiestrategie ontwikkelen en de actoren op het terrein opnieuw op elkaar afstemmen. Elke actor op zich heeft zijn verdiensten. Als voorbeeld vermeld ik de GOM's, een aantal zeer krachtige intercommunales, een aantal streekplatformen die bijzonder goed hebben gefunctioneerd en de STC's. Er zijn nog tal van andere voorbeelden uit grote steden zoals Antwerpen waar men havenbedrijven en diverse belangenverenigingen heeft. De vraag is eigenlijk de volgende : als we de optelsom van al deze instrumenten maken, is het dan niet mogelijk de output te vergroten ?

De streekplatformen liggen me na aan het hart omdat ik geloof dat de opbouw van een visieontwikkeling vanuit de regio's bijzonder waardevol is. We moeten dat zeker trachten te consolideren. De voorwaarde is wel dat we er nadien een degelijk beleidsinstrument van kunnen maken. Daarom hebben we, naar aanleiding van de goedkeuring van twee streekscharters die aan deze nieuwe Vlaamse ploeg zijn voorgelegd, namelijk dat van het Hageland en dat van Gent, de discussie gevoerd waar dit heen moet. Dat heeft geleid tot een aantal afspraken en tot een nieuwe soort besluitvorming.

Na discussie en werk in diverse interkabinetten-werkgroepen heeft de Vlaamse regering beslist de visie van een regio te onderschrijven. Met betrekking tot de concrete hefboomprojecten is afgesproken dat de Vlaamse regering daar akte van neemt en dat ik die projecten uit het streekcharter ga lichten en voorleggen aan de bevoegde minister. Zo wil ik als minister van Economie enigszins trachten te sturen ten opzichte van de diverse bevoegdheden, maar het behoort natuurlijk tot de functionele bevoegdheid van elke minister om voor zijn domein te beslissen welk gevolg hij uiteindelijk geeft aan een bepaald hefboomproject. De meeste streekcharters besteden bijvoorbeeld vrij veel aandacht aan mobiliteit. Er worden heel veel stimulanzen gegeven voor het realiseren van missing links of het uitbouwen van een of andere infrastructuur. Het spreekt vanzelf dat de minister van Openbare Werken en Mobiliteit terzake ten volle zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Zoals de heer Stassen stelt zijn op dit ogenblik een aantal beleidsbeslis-

singen van de Vlaamse regering van kracht. Die moeten worden gevolgd.

Verder is het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen een dynamisch gegeven. Het zal moeten worden geëvalueerd en bijgestuurd. Het kan dus dat een bepaalde regio in zijn streekvisie een aantal verzueringen kenbaar maakt. Op het gepaste ogenblik komt het dan aan de bevoegde minister of de Vlaamse regering toe om een en ander bij te sturen. Ik zie dat als een gezonde dialoog. Wat mij betreft zullen we de volgende jaren vooral werk trachten te maken van het volgen van concrete hefboomprojecten inzake ruimtelijke ordening en technologische innovatie. Infrastructuur vormt een belangrijk onderdeel van de meeste streekcharters. Terzake oefent minister Stevaert ten volle zijn verantwoordelijkheid uit. Als we de optelsom maken van wat wordt gevraagd in die streekcharters, dan blijkt die natuurlijk in ruime mate de budgettaire mogelijkheden van de Vlaamse regering te overschrijden. Terzake moeten er dus keuzes worden gemaakt, maar dit doet helemaal geen afbreuk aan de inzet en het werk dat op het terrein werd verricht.

De meeste streekplatformen vallen stil op het ogenblik dat het streekcharter tot stand is gekomen en men moet komen tot het concrete verwezenlijken van de hefboomprojecten. Het is belangrijk dat we deze mensen stimuleren om per hefboomproject een soort motor aan te duiden. Zo hadden we bijvoorbeeld de intentie om Antwerpen in een streekcharter aan te duiden als modestad, naast diamant- en havenstad, en activiteiten terzake te stimuleren. Deze week wordt het Flanders Fashion Institute qua infrastructuur definitief gelanceerd. Dat kon alleen omdat een aantal actoren bereid waren om dit project, dat door de Vlaamse regering wordt ondersteund, vooruit te helpen. We moeten werk maken van die tweede fase en op die wijze een aantal hefboomprojecten concreet invullen. Diverse actoren zullen dit moeten doen, van het lokale niveau tot het niveau van de Vlaamse regering.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Ik kan het eens zijn met de minister over de stroomlijning en het efficiënter laten werken van de diverse instellingen, en ook met zijn laatste punt.

Wat de filosofie van de streekplatformen betreft ga ik echter helemaal niet akkoord met wat hier wordt beweerd. Het is nooit de bedoeling geweest om in bijkomende middelen te voorzien voor bij-

Laurys

komende projecten. Het idee van de streekplatformen is een voortvloeisel uit de impulsgebieden, waarvan men de beste ideeën heeft overgehouden. Het was de bedoeling dat het beleid mee zou worden geïnspireerd door de lokale actoren. Men zorgde ervoor dat alle betrokken lokale actoren samen rond de tafel gingen zitten, een visie ontwikkelden en voorstellen deden waarover kon worden onderhandeld met de Vlaamse regering. Laten we komen tot een beleid dat is geïnspireerd door wat aan de basis leeft.

Er waren dus geen extra middelen nodig. Men zou een en ander gewoon implementeren in het normale beleid van de verschillende departementen. Het beleid van de Vlaamse regering zou zich dus enten op datgene waarover lokaal een consensus was gegroeid. Dat was het idee van de streekplatforms. Het ging gewoon over het soepeler laten lopen van het beleid.

De regering heeft zich ook nooit iets moeten laten opdringen. Daarvoor was er dat onderhandelingsniveau tussen de interkabinettenwerkgroep en de streekplatforms. Daarom was er ook de cel Regionaal Beleid. Op die manier kon men gezamenlijk tot dat streekcharter komen. Het charter is slechts een eindpunt van de discussies tussen het lokale niveau en de Vlaamse regering. Het is bovendien ook een moreel engagement. Er is geen sprake van een resultaatsverbintenis.

Nu stel ik vast dat men wel toegeeft dat er op lokaal niveau een consensus is en dat er hefbomen zijn, maar dat men daar geen rekening mee wil houden. Men wil zich niet moreel engageren, maar gewoon zijn eigen zin doen. Dit is een slag in het gelaat van alle mensen die vier tot vijf jaar aan die zaken hebben gewerkt.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Laurys, mag ik u uitnodigen om eens het besluit te lezen dat van toepassing is op de goedkeuring van die streekcharters ? Wat de Vlaamse regering heeft gedaan, is letterlijk de toepassing van het besluit.

De heer Jan Laurys : Neen, het streekcharter wordt niet ondertekend. Men engageert zich er dus niet toe om die voorstellen in het normale beleid te integreren. Wat het RSV betreft, gaat het over zaken die men wist. Men had die ingecalculeerd. De verschillende hefbomen zijn getoetst aan het RSV.

Ik kan derhalve alleen maar vaststellen dat men breekt met het beleid. Men houdt geen rekening

met de ideeën op lokaal niveau. Ik vraag me af hoe dat kan worden gerijmd met alles wat hier wordt gezegd over de NPC en over het betrekken van het lokale niveau in het beleid. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Laurys, u moet me eens uitleggen wat het verschil is tussen een moreel engagement en het akte nemen van wat in een akkoord staat. Een moreel engagement houdt toch in dat men ergens akte van neemt en dat men er rekening mee zal houden als het past binnen het beleid en als er geld voor is. Er is hoogstens een klein gradatieverschil.

Sleur er in deze discussie toch niet opnieuw de term NPC bij. Probeer ons ook niet in de schoenen te schuiven dat we het werk van zoveel mensen naast ons neerleggen. We zullen op het gepaste moment beoordelen of het uitvoerbaar is. Ik zie hier echt geen breuklijn met het verleden. U gebruikt grote woorden, maar wat u zegt, heeft geen inhoud.

De voorzitter : De heer Wille heeft het woord.

De heer Paul Wille : Mijnheer Laurys, u vergist zich nogmaals. De impulsgebieden hielden zich alleen bezig met probleemgebieden. De streekplatforms hadden gelukkig al een veel positievere denkwijze. Die werkwijze liet immers toe zowel in zeer welvarende als in minder welvarende streken op een basisdynamische manier te werken. Dat was een goede ontwikkeling van het economisch beleid.

U stelt de zaken hier op een oneigenlijke manier voor. Als u die kant opgaat om partijpolitieke redenen, dan zult u een gedeelte van dat basisdynamische werk in de streekplatforms ongeloofwaardig maken. Veel mensen zullen derhalve afhaken. Dat kan toch niet uw bedoeling zijn.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : We willen de welles-nietes-discussie niet verder voeren. Voor mij is een moreel engagement een engagement waarover een akkoord is gesloten dat opgenomen is in een beleidsnota. 'Akte nemen' betekent 'we hebben het gelezen, maar we zullen onze zin doen'. Dat is het fundamentele verschil.

Bovendien, mijnheer Wille, wat betreft het lokaal enthousiasme kan ik u zeggen dat alle actoren, ook die van uw partij en van andere partijen in de meerderheid, zich zullen bezinnen voor ze nog eens in zo een avontuur stappen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Het derde thema is de expansiesteun, waar de VLD geen overtuigd aanhanger van is. Bovendien zal die in de toekomst in Europees verband verder onder druk komen te staan. Het instrument bezit voor ons dan ook geen algemeen geldende toepassing meer. Als algemeen middel om een ondernemingsvriendelijk klimaat tot stand te brengen is de rol van de expansiesteun beperkt en zijn er andere instrumenten die de voorkeur verdienen, niet in het minst fiscale instrumenten.

Bovendien moet ook worden gewezen op de grote achterstand in de behandeling van de dossiers uit het verleden (gaande van 9 tot 14 maanden). Er bestaat een erfenis uit het verleden. Er wordt gewag gemaakt van 10,5 miljard frank aan verplichtingen. Dat wordt voor het budget stilaan een onhoudbare zaak. Terzake zou ik de minister willen vragen wat de huidige stand van zaken is.

In elk geval noopt de achterstand in de behandeling ons tot nadenken over een selectievere aanwending van de expansiesteun, want specifieke toepassingsmogelijkheden zijn er wel degelijk. Om terug te komen op ons uitgangspunt zou er een algemene heroriëntatie kunnen worden overwogen in de richting van grond (terreinen) en vorming (menselijk kapitaal). Waarom zou men de expansiesteun niet aanwenden voor de sanering van vervuilde bedrijventerreinen, de brown fields, eventueel via PPS ? We moeten daarbij echter steeds voor ogen houden, conform het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, dat ook green fields belangrijk blijven. Ook voor het lenigen van de nood aan bedrijfsinstapklare gebouwen en kantoorruimten kan de expansiesteun worden geheroriënteerd.

Ten slotte kan de heroriëntering ook gaan naar het stimuleren van starters en groeiende KMO's. In elk geval moet de expansiesteun worden aangepast aan de realiteit dat Vlaanderen steeds minder een industriële economie is, en steeds meer een kennis- en diensteneconomie. Aandacht moet ook worden besteed aan het bevorderen van het duurzaam ondernemen.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer De Cock, u stelt dat expansiesteun geen adequaat instrument is en dat we fiscale instrumenten moeten gebruiken. Aan welke instrumenten denkt u dan, binnen de Vlaamse context ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer Schuermans, u weet dat wij ijveren voor een grotere fiscale autonomie.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : U zegt dat u zult heroriënteren. Over welke fiscale instrumenten beschikt u vandaag ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Momenteel beschikken we nog niet over de adequate fiscale middelen.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Ik vraag mij af of u iets zult afschaffen. Bovendien spreekt u over meer selectiviteit, maar in de vorige legislatuur is de expansiesteun toch zo selectief mogelijk gemaakt.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Een heroriëntering is niet hetzelfde als een afschaffing. Er is duidelijk aangetoond dat het middel van de expansiesteun niet altijd op de plaatsen terechtkomt waar die het meeste rendement oplevert. Daarom wensen wij de selectiviteit in te voeren.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : In het verlengde van het betoog van de heer Schuermans apprecieert de VU&ID-fractie ten eerste dat de heer De Cock mikt op fiscale tegemoetkomingen om de economie te stimuleren.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Ik apprecieer dat ook ten eerste. Het staat helaas zelfs niet in het Vlaams regeerakkoord. Er is geen regel tekst terug te vinden over enige vorm van regularisering van de vennootschapsbelasting.

In de vorige legislatuur heb ik een poging ondernomen om te komen tot een vorm van regularisering van de vennootschapsbelasting. Deze regering

Van Rompuy

heeft dit evenwel nergens opgenomen. (*Opmerking van de heer Ludo Sannen*)

De heer De Cock heeft het over fiscaliteit als alternatief voor expansiesteun, maar hoe kan die er komen als Vlaanderen er niet eens om vraagt ?

Ik denk niet dat de minister ooit verklaard heeft dat de expansiesteun moet verdwijnen, toch niet in een dergelijke scherpe verwoording. Vergeet niet dat een kwart van onze economie nog industrie is. Denk maar de automobielsector met namen als Volvo, Opel en Ford of aan de chemiesector rond het Antwerpse. Vergeet niet welke commotie de sluiting van Renault heeft teweeggebracht. Die grote buitenlandse bedrijven zijn niet alleen naar hier gekomen omwille van de beschikbaarheid van hoog gekwalificeerde werknemers en van bedrijfsterreinen, maar ook omwille van de expansiesteun.

Dat de heer Heller van Ford Genk de productie van de Mondeo en van de Transit naar Limburg gebracht heeft, is voor een groot deel te danken aan de expansiesteun van meer 1 miljard frank die door de Vlaamse regering over een periode van een aantal jaren werd toegezegd. We kunnen nu toch moeilijk aan de heer Heller gaan zeggen dat hij genoeg moet nemen met honderd miljoen frank ? Ik denk dat zoiets onmiddellijk de deur zou openzetten voor een relocatie naar Schotland of Noord-Frankrijk, waar men wel graag enorme expansiesteunbedragen op tafel wil leggen.

De minister kan bevestigen dat wij op het vlak van steun aan nieuwe investeringen in de industriële sector bijzonder laag scoren, vermits dit blijkt uit de resultaten van een studie die door zijn administratie werd gemaakt. Denk maar aan de halfgeleidersfabriek die naar Limburg zou komen. Daarmee was een investering gemoeid van maar liefst 50 miljard frank, maar de initiatiefnemers wilden zelfs niet naar hier komen zolang geen expansiesteun van 10 miljard frank was toegezegd. Het is dus veel complexer dan u het voorstelt.

Trouwens, als u aan grote bedrijven steun geeft, moet u die ook aan kleine bedrijven geven. Ik denk niet dat het de bedoeling kan zijn van de VLD om de expansiesteun aan de kleine ondernemingen – goed voor 3 miljard frank – af te schaffen.

De heer Frans De Cock : Integendeel.

De heer Eric Van Rompuy : Tijdens de vorige legislatuur, meer bepaald in 1996, is reeds een heroriëntering doorgevoerd op het vlak van immateriële steun aan vorming en opleiding. Bovendien werd de starterssteun in september 1998 aanzienlijk verhoogd. We moeten wel opletten de starterssteun niet al te hoog leggen, want daardoor zouden jonge ondernemers ertoe aangespoord kunnen worden, omwille van de subsidies, op een artificiële wijze te gaan investeren of een onderneming te starten.

De heer Frans De Cock : Ik heb het nooit gehad over afschaffing, maar wel over heroriëntering met nadruk op opleiding en vorming voor KMO's, bedrijfsklare gebouwen voor starters, enzovoort. Dit zijn instrumenten die eerder de kleine dan de grote ondernemingen ten goede moeten komen.

Bovendien denk ik dat de grote bedrijven zich bij hun investeringsdossiers in een diensten- en netwerkconomie sterker laten leiden door andere elementen dan die enkele percenten expansiesteun.

De heer Eric Van Rompuy : Vergeet nooit het belang van de industrie voor Vlaanderen. Mijns inziens is het onderscheid tussen industrie en diensten artificieel, vermits de dienstensector haar afzet in de industrie vindt. Ook de informatica- en netwerktechnologie is voor haar afzet vooral gericht op de industrie die voor de helft in handen is van buitenlandse investeerders. We moeten dus geweldig goed oppassen met dit instrument dat nu tot een minimum werd beperkt.

De heer Frans De Cock : Hoor ik u nu pleiten voor een verhoging van de expansiesteun ?

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer De Cock, ik heb nooit voor een verhoging gepleit. Integendeel, we hebben de steun veel selectiever gemaakt. De jongste jaren is er een boom aan investeringen merkbaar. Vorig jaar heb ik te weinig middelen gevraagd op basis van het heersende pessimisme op het einde van 1998 als gevolg van de Azië-crisis. Uw partijvoorzitter voorspelde toen dat er tienduizenden jobs in de industrie zouden verdwijnen.

We stellen echter vast dat er sprake is van opwaartse economische groei. De groenen zijn nu zowat overall in Europa mee aan de macht, en zelfs Agalev juicht nu de economische groei waartegen de partij zich altijd heeft afgezet, toe. Zelfs Agalev verheugt zich erover dat er tienduizend jobs in Vlaanderen zijn bijgekomen, terwijl de partij vroeger altijd stelde dat economische groei geen werk creëert.

Van Rompuy

Er is sprake van een volledig nieuw klimaat. De CVP kan niet worden verweten dat ze gefaald heeft bij het toekennen van financiële middelen voor de expansiesteun. De economische groei is veel groter dan we ooit hadden gedacht. We zijn gelukkig dat minister Van Mechelen, ondanks de negatieve voorspellingen, op een persconferentie kan melden dat er voor 101 miljard frank nieuwe buitenlandse investeringen werden gedaan. (*Opmerkingen van de heer Ludo Sannen*)

Mijnheer Sannen, ook de geschiedenis heeft haar rechten ! U kunt me niet beletten het parlement aan het verleden te herinneren. Als er vorig jaar voor 101 miljard frank nieuwe buitenlandse investeringen zijn bijgekomen, dan is dat ondanks de voorspellingen in 1998 van u en de VLD over de economische toekomst van Vlaanderen. Na de sluiting van Renault had u een rampenscenario voor ogen waarbij alle multinationals uit Vlaanderen zouden vertrekken. Ik zal de lessen uit de geschiedenis blijven herhalen. De meerderheid leidt aan een vorm van collectief geheugenverlies, maar ik doe daar niet aan mee !

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer Van Rompuy, u geeft ons in elk geval de gelegenheid om ook de geschiedenis van het beleid van de voorbije 50 jaar regelmatig aan te halen. U nodigt ons daartoe uit. In de toekomst zult u ons bijgevolg geen verwijten kunnen maken omdat we verwijzen naar het verleden.

U mag de woorden van de heer De Gucht en die van Agalev-leden niet met elkaar verwarren. Het rampenscenario werd niet door ons, maar wel door de heer De Gucht aangekondigd.

Ik verheel niet dat Agalev tien jaar geleden anders dacht over economische groei dan nu. De heer Geysels wijst er de jongste jaren steeds opnieuw op dat economische groei tout court niet het automatische effect op de tewerkstelling heeft dat sommige profeten voorspellen. Agalev ontkent niet langer dat een kwalitatieve economische groei met kwalitatieve banen nodig is in Vlaanderen en Europa. We zijn dan ook voorstander van een gerichte expansiesteun.

Economische voorspellingen kunnen slechts worden gemaakt voor een paar jaar. Het is belangrijk om in een zo snel evoluerende sector de expansiesteun altijd opnieuw te evalueren op basis van de

efficiëntie, de doelgerichtheid en de noodzaak ervan. De huidige boom aan investeringen heeft consequenties voor het bestaande systeem van expansiesteun. Het is de taak van de regering om, indien nodig, de steun te heroriënteren en aan te passen.

De heer Schuermans ziet in de term heroriënteren een teken dat we de steun willen afschaffen. Dit toont aan dat hij niet goed luistert.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer Sannen, zelfs naar u luister ik heel aandachtig. Ik heb gehoord dat de heer De Cock zei dat in plaats van expansiesteun fiscale maatregelen zullen worden genomen. Ik heb hem gevraagd welke maatregelen hij daarvoor uit de regionale bevoegdheidskorf zal benutten, maar hij heeft me nog geen antwoord gegeven.

De heer Frans De Cock : Mijnheer Schuermans, ik heb verteld dat expansiesteun minder is aangewezenen als algemeen middel om een ondernemingsvriendelijk klimaat te creëren dan fiscale maatregelen. Ik heb echter niet verklaard dat de expansiesteun wordt afgeschaft. De steun zal opnieuw worden georiënteerd en vooral worden gericht op kleine ondernemingen, op starters en op vorming. Doordat de economie constant aan fluctuaties onderhevig is, zal een heroriëntering meer rendement en tewerkstelling opleveren. Ook de verankering van de bedrijven zal vergroten. Verankering is immers geen gevolg van de enkele percenten expansiesteun die worden toegewezen, want grote bedrijven hanteren een andere berekeningswijze. Ik neem aan dat de minister ons nog beter zal uitleggen waarop die heroriëntering moet steunen.

Mijnheer de voorzitter, ik ben fier dit te mogen zeggen : de Vlaamse economie draait goed. Dat mag ons niet verleiden tot passiviteit. De minister heeft met zijn beleidsnota aangegeven welke richting het Vlaams economisch beleid moet inslaan en welke hervormingen daarvoor nodig zijn. De VLD kan zich vinden in de prioriteiten van de minister. We zijn dan ook tevreden met dit werkstuk. (*Applaus bij de VLD, de SP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister, ik mis een en ander in uw beleidsnota. Een van de eerste elementen die ik mis,

Van Goethem

is een evaluatie van de gevolgen van de stijgende olieprijs op de Vlaamse economie. Ons land besteedt 2,4 procent van het BBP aan de netto-invoer van energie, terwijl dat in de rest van de EU slechts 1 procent is.

De negatieve invloed op energie-intensieve sectoren zoals chemie, staal en transport, is evident. De gevolgen daarvan op onze energiefactuur zal nefaster zijn dan in de rest van Europa. Naast de rechtstreekse gevolgen zal ook het gebruik van consumptiegoederen dalen. De verbruiker kan zijn frank nu eenmaal slechts één keer besteden. Volgens recente OESO-cijfers zouden de gevolgen van deze gecombineerde factoren voor de eurozone een daling van de groei met 0,2 procent inhouden. Voeg daarbij nog de inflatoire invloeden van de stijgende olieprijs, en de negatieve implicaties op de werkgelegenheid zullen zeker niet uitblijven.

Een andere vraag is in welke mate de Japanse recessie de Amerikaanse economie zal beïnvloeden. Een vertraging van de economische activiteit in de Verenigde Staten, dat met zijn groeipercent van 4,2 nog steeds de locomotief van de wereldeconomie is, zou ook gevolgen hebben voor de eurozone en voor een minder optimistisch plaatje kunnen zorgen.

U maakt bij de opstelling van uw tamelijk euforisch plaatje gebruik van de Kondratieff-cyclus. Op macro-economisch vlak kennen we cycli van ongeveer vijftig jaar. U gaat uit van de veronderstelling dat we sinds enige tijd in een bloeiperiode zitten en dat deze nog een twintigtal jaar zal aanhouden. Met andere woorden, we zouden, in de logica van uw analyse, in de bloeiperiode van de vijfde 'kondratieff' beland zijn. Die mogelijkheid is niet uit te sluiten. Alhoewel, de macro-economische karakteristieken waar de Kondratieff-cycli op gebaseerd is, wijzen niet allemaal in dezelfde richting. Immers, naast de sterke groei van het BBP en de vraagexpansie, kenmerken van de bloeifase, moeten we ook schaalvergroten investeringen opmerken en ondervinden we een voortdurende groei van nieuwe sectoren. Deze laatste zijn typisch voor een recessiefase.

De combinatie van deze factoren maakt dat we op dit moment eigenlijk niet met zekerheid kunnen vaststellen dat de groeiperiode al dan niet van lange duur zal zijn. Mogelijk geeft de projectie van de cycli op de hedendaagse wereldeconomie een vertekend beeld. Waakzaamheid en een scherpe observatie van het macro-economisch wereldge-

beuren moeten een prioriteit blijven voor uw kabinet. Evoluties in het huidig economisch gebeuren voltrekken zich in een sneller tempo dan pakweg vijftig jaar terug.

Het is natuurlijk zo dat de invloed die wij kunnen uitoefenen op het macro-economisch gebeuren, nihil is. We kunnen de externe factoren slechts ondergaan. We kunnen hier wel proberen op te anticiperen door het scheppen van een omgeving die schokken kan opvangen.

Hier vertrekt Vlaanderen echter met een zware handicap : zijn federale schoonmoeder. Te vaak lees ik in uw tekst dat dit een federale bevoegdheid is. U geeft in uw beleidsnota impliciet toe dat Vlaanderen op economisch gebied quasi machteloos staat. Eén van de meest schrijnende voorbeelden van uw machteloosheid komt tot uiting in het hoofdstuk over het concurrentievermogen van Vlaanderen. Fiscale en parafiscale druk vormen de basis voor het al dan niet concurrentiekrachtig zijn van een economie. Zij vormen ook één van de pijlers van het tewerkstellingsbeleid. De schatplicht die de Belgische constructie aan Vlaanderen oplegt ten gunste van het zwakke Waalse broertje ontnemt ons echter de broodnodige slagkracht om op dit terrein daadwerkelijk op te treden.

Lagere loonkosten leiden tot meer jobs. Dat is een waarheid als een koe. De gemiddelde loonkost lag in 1998 25 procent hoger dan in onze drie buurlanden. Onlangs publiceerde de OESO cijfers die aantoonde dat we de hoogste loonkosten hebben van de 29 onderzochte landen. Maar liefst 57 procent van de totale loonkost wordt afgeroomd door de Belgische staat. Een daling van de lasten op arbeid zou in deze context voor het beleid een topprioriteit moeten zijn. Het zijn immers niet de nettolonen die te hoog zijn, maar wel de bijdragen en de belastingen.

Om de concurrentiehandicap tegenover de ons omringende landen te overwinnen, moeten we de werkgeversbijdragen dringend naar het niveau van deze landen terug brengen. De fiscaliteit op het inkomen uit arbeid moet worden verlicht. Voor de sociale zekerheidsbijdragen is het essentieel dat er opnieuw loongrenzen worden ingevoerd. De verlichting van de fiscaliteit op het inkomen uit arbeid moet wel substantiëler zijn dan de voorgestelde twee pinten die deze regering wil invoeren. (*Opmerking van de heer Eric Van Rompuy*)

Het klopt dat dit niets met de bedrijven te maken heeft. Ik spreek dan ook over fiscaliteit op arbeid.

Van Goethem

Naast het vermijden van de werkloosheidsval zou deze verlaging ook de binnenlandse consumptie moeten aanzwengelen, wat dan weer een jobcreërend effect heeft. Deze maatregel zou vooral de laaggeschoolden ten goede komen. De herinvoering van een loongrens voor de socialezekerheidsbijdragen moet enerzijds voorkomen dat de hoog opgeleide werknemers zich in een ander land gaan vestigen. Anderzijds moeten deze loongrenzen het afremmende effect van de hoge sociale bijdragen op de jobcreatie bij hooggeschoolden wegnemen. Wil Vlaanderen één van zijn belangrijkste comparatieve voordelen behouden, namelijk de hoge kwaliteit van de arbeidskrachten, dan moet hier dringend ingegrepen worden.

Beide problemen vallen echter onder federale bevoegdheid. Aan de andere kant van de taalgrens heeft men blijkbaar nog niet begrepen dat tewerkstelling niet per wet wordt gedecreteerd. In dit verband verwijs ik naar het ondertussen berucht geworden Rosetta-plan van de federale regering. Niet alleen kan het plan in Vlaanderen geen praktische toepassing vinden. Het toont ook aan hoe diep de kloof in de denkwereld geworden is tussen het etatistisch en interventionistisch Wallonië en het op de vrije markt gerichte Vlaanderen. Vlaanderen mag wel de rekening betalen om de verdoken Waalse staatseconomie in leven te houden. De rem op onze eigen economische ontwikkeling moet ze er als toetje bijnemen. U kan op deze essentiële punten echter ook weer geen beleidsdaden stellen.

Eén van de weinige punten waar we wel op een daadwerkelijke manier kunnen ingrijpen, is de opleiding en vorming van onze jeugd. De moeilijkheden die sommige industrieën ondervinden om geschikt personeel te vinden, is typerend voor de kloof die er gegroeid is tussen onderwijs en bedrijfsleven. In uw beleidsnota toont u de noodzaak aan om over beter opgeleid personeel te beschikken. De opwaardering van het technisch onderwijs kan hier een deel van de oplossing brengen.

We moeten wel aandacht besteden aan het sluipende ontstaan van een soort subproletariaat in de zich ontwikkelende kenniseconomie. Naast de problemen inzake de hoge loonkosten in Vlaanderen kan er zich nog een tweede fenomeen voordoen. Het is niet ondenkbaar dat door die hoge loonkosten, productie-eenheden die nog actief zijn in Vlaanderen hun activiteiten verder afbouwen en naar landen met een lagere loonkost verhuizen. We maken dit nu reeds mee bij de eenvoudigste massa-productieprocessen.

De arbeidsmarkt vraagt hierdoor steeds hogergeschoold personeel. Niet iedereen heeft echter de intellectuele mogelijkheden om zich op dat niveau te scholen. Zo ontstaat een structurele werkloosheid van laaggeschoold personeel naast een structureel tekort aan hooggeschoolden. De eventuele loondaling door het overaanbod aan laaggeschoolden zou dan kunnen leiden tot een zogenaamd subproletariaat, zoals we hebben gekend op het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw.

Door het ontbreken van een aangepast onderwijsstelsel behoren nogal wat allochtonen tot de laaggeschoolden. Hierdoor kan een explosieve cocktail ontstaan met ook economische gevolgen. Het tekort aan hooggeschoolden zou er ons ook toe kunnen verleiden een kwalitatieve immigratiepolitiek te voeren. Naast de maatschappelijke weerstand die we tegen een dergelijk beleid mogen verwachten, kunnen we nog een andere opmerking maken. We zouden uit derdewereldlanden de hooggeschoolden wegllokken die ze zelf nodig hebben voor hun ontwikkeling. Dit heeft ook macro-economische gevolgen. Een deel van onze groei hangt immers af van de ontwikkeling van de derdewereldlanden.

In elk geval is het relatief schaarse aanbod op de arbeidsmarkt deels op te vangen door het verhogen van de leeftijd om voor brugpensioenen in aanmerking te komen. De paradox van dit systeem, dat indertijd voornamelijk werd ontwikkeld om de hoge werkloosheidscijfers te verdoezelen, is dat momenteel wie in een goeddraaiend bedrijf werkt, steeds langer aan de slag moet blijven. Ik verwijs hierbij naar het verhogen van de pensioenleeftijd voor vrouwen.

De werknemers van slechtpresterende bedrijven worden daarentegen op betrekkelijk jonge leeftijd van de arbeidsmarkt genomen zonder hoop op reïntegratie. Dit is een vreemde tegenstelling, die mee verantwoordelijk is voor het arbeidstekort. Ook hier gaat het echter om een federale bevoegdheid.

U noemt de ondernemers zeer terecht de motoren van de vernieuwing. Ze zijn trouwens niet alleen de motoren van de vernieuwing. U mag ze rustig de locomotieven van heel het economische gebeuren noemen. Het slechte sociaal statuut van de zelfstandigen aanziet u als één van de redenen waarom er slechts weinig schoolverlaters zich geroepen voelen om ondernemer te worden. Het is inderdaad niet evident om in het huidige Vlaanderen zich als zelfstandige te vestigen. Naast het ontbre-

Van Goethem

ken van een efficiënt sociaal vangnet, stellen we vast dat de financiële aantrekkelijkheid, die een kandidaat ondernemer wel terugvindt in de Verenigde Staten, hier ontbreekt. Contacten met zelfstandigen en ondernemers leren ons steeds weer hetzelfde.

Meestal ziet de potentiële ondernemer af van zijn plannen wegens de slechte sociale voorzieningen. De minimalistische maatregelen die de federale regering misschien zal uitwerken om het sociaal statuut van de zelfstandigen te verbeteren, zijn zeker niet van die aard om het statuut aantrekkelijker te maken. Hooguit de zwaarste discriminaties worden min of meer verbeterd, echter niet opgeheven.

Een steeds weerkerende opmerking die aan duidelijkheid niets te wensen overlaat, is de weigering van actieve zelfstandigen om hun bedrijf verder uit te breiden. De administratieve en fiscale rompslomp die met uitbreiding van het bedrijf gepaard gaan, zijn van die aard dat de ondernemer, die de afweging maakt tussen de moeilijkheden en de financiële beloning, al te dikwijls concludeert dat hij beter af is door kleinschalig verder te werken.

Beide factoren maken dat vooral kleine zelfstandigen of eigenaars van kleine bedrijven feestelijk bedanken voor schaalvergroting. De nefaste invloed voor zowel het administratieve als het sociale klimaat zijn van die aard dat jaarlijks duizenden banen niet worden gecreëerd. Mijnheer de minister, de maatregelen die u in uw beleidsnota voorstelt om zelfstandig werken aantrekkelijker te maken, zijn onvoldoende, vaag en weinig efficiënt. De cruciale elementen die het zelfstandig ondernemen aantrekkelijker kunnen maken, vallen niet onder uw bevoegdheid. Ik vrees dat de maatregelen die u wel zult treffen een slag in het water betekenen.

Een probleem waar u snel overheen gaat is dat van het grondwater. U besteedt geen aandacht aan de dreiging die uitgaat van waterschaarste. De prijsvorming is daar een aspect van. Als de huidige trend aanhoudt, zal de helft van de wereldbevolking tegen 2025 niet over water beschikken. Aan de macro-economische gevolgen van dit effect kan men weinig verhelpen. Dit neemt niet weg dat een toekomstgerichte visie voor ons eigen waterbeheer kan worden ontwikkeld.

Mijnheer de minister, in uw besluit legt u zelf uw beperkingen bloot. U zegt dat het Vlaams ondernemerschap de basis moet vormen voor de toekomstige groei. U legt de bal in het kamp van de ondernemers. Ik noem dit verantwoordelijkheid doorschuiven. De bal ligt namelijk hoofdzakelijk in het kamp van de regering, want zij moet een klimaat scheppen dat het voor de ondernemer aantrekkelijk maakt om zijn tenten in Vlaanderen op te slaan.

De regering zegt volgens u dat een traditioneel sectorbeleid dat is gericht op het instandhouden van verouderde sectoren, geen creatieve ondernemers oplevert. Ik volg deze redenering voor een deel. Ik voeg eraan toe dat traditionele sectoren niet noodzakelijk gelijk zijn aan verouderde sectoren. Traditionele sectoren hebben de neiging om over een verouderd productieapparaat te beschikken. Het beleid van de regering moet er dus op gericht zijn een klimaat te scheppen dat ondernemers die in dergelijke sectoren actief zijn, ertoe aanzet hun productieapparaat te vernieuwen en concurrentieel te blijven.

In uw besluit staat dat het behoud van de maatschappij van gisteren in deze context een belangrijke beperking betekent voor ons toekomstgericht groeipotentieel. Welke waarde hecht u aan de maatschappij van gisteren? Dit is niet duidelijk. Wordt hier uitsluitend het economisch aspect van de maatschappij bedoeld? Als het enkel gaat om productieprocessen, dan volg ik uw denkwijze. Is het uw bedoeling de totaliteit van ons moreel, cultureel en filosofisch denken en handelen in vraag te stellen, dan moet ik u tegenspreken. Om te bouwen heeft men immers een stevige fundering nodig. De maatschappijvorm die zich in West-Europa ontwikkelde, biedt ons precies de achtergrond die noodzakelijk is om een duurzaam economisch veld te ontwikkelen, wat waarborgen inhoudt zowel voor onze welvaart als ons welzijn. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Vandembroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandembroeke : Het verheugt me dat de heer Van Goethem verwijst naar het conjunctuurgegeven zoals het in de beleidsnota werd opgenomen en meer bepaald naar de lange cycli, de zogenaamde kondratieffs. Dit vormt een cruciaal element in het uittekenen van het beleid.

Als men met lange golven werkt kan men een visie ontwikkelen. Dit houdt in dat wij op dit ogenblik nog steeds de briljant nineties beleven. Die zullen ongeveer duren tot het magische jaar 2010. We hebben dus nog tien jaar tijd om ons voor te bereiden. Kunnen we dat wel? We beschikken immers

als men met lange golven werkt kan men een visie ontwikkelen. Dit houdt in dat wij op dit ogenblik nog steeds de briljant nineties beleven. Die zullen ongeveer duren tot het magische jaar 2010. We hebben dus nog tien jaar tijd om ons voor te bereiden. Kunnen we dat wel? We beschikken immers

Vandenbroeke

over weinig mogelijkheden om in te grijpen in de economische ontwikkeling. We weten wel voor welke uitdaging we staan en we hebben nog tien jaar tijd om onze economische ontwikkeling te optimaliseren. Dit kan in zeer kleine mate via expansiesteun. Een volwaardig alternatief is fiscale autonomie. De minister zal zeker onderschrijven dat fiscale autonomie het beste instrument is om ons concurrentiepotentieel uit te werken. Ten tweede, we moeten de economische groei benutten om onze schuld tegen 2010 af te bouwen. Ten derde, de verzorgingsstaat zal tegen 2010 onder druk komen te staan. Ook deze evolutie moet via de economische groei worden voorbereid. Ten vierde, we moeten ons kennispotentieel aanzwengelen om de economische groei te optimaliseren.

Mijnheer de minister, het verheugt me dat in deze beleidsnota wordt gewerkt met lange economische golven. Hierdoor bent u verplicht visie in uw beleid te steken.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de heer Vandenbroeke illustreert perfect de aanhef van mijn uiteenzetting, met name in zijn betoog dat de huidige periode wordt gekenmerkt door een groeiend besef van de stelregel dat er pas ruimte is om na te denken over nieuwe maatschappelijke keuzes en om deze keuzes door te voeren, wanneer het goed gaat. Het gaat inderdaad goed. De Europese economie heeft de wind in de zeilen ; Vlaanderen zeilt mee voorop. Bovendien voelt men aan dat er absoluut nieuwe maatschappelijke keuzes moeten worden gemaakt. Onze samenleving is immers ingrijpend aan het veranderen. Het was de verdienste van de heer Karel Vinck deze unieke gelegenheid, dit momentum, aan te grijpen om op te roepen tot het creëren van een ruim maatschappelijk draagvlak, dat Vlaanderen toelaat zijn strategische keuzes voor de toekomst te maken.

Indien we de basis willen leggen voor een duurzame maatschappelijke ontwikkeling die de hele Vlaamse bevolking ten goede komt, dan moeten we het nu doen. Dit is trouwens de geest van het Vlaams regeerakkoord en van de beleidsnota's, zeker van de beleidsnota voor Werkgelegenheid en Economie. We vinden het dan ook spijtig dat de oproep van de heer Karel Vinck overstemd dreigt te worden door het lawaai van het dagdagelijkse

bestaan. Ondanks de positieve reacties van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement, blijkt er vandaag nog weinig bereidheid te bestaan om een dergelijk initiatief echt gestalte te geven. Wellicht heeft dit veel te maken met de welgekende gevoeligheden van organisaties en structuren in ons landje. Het zou echter getuigen van een schromelijk gebrek aan strategisch inzicht de uitdagingen van de toekomst te willen beantwoorden met de praktijken van het verleden.

Mijnheer de minister, deze regering, die van start ging met een ambitieus programma voor de toekomst, mag zich niet laten verdoven door een discussie over de afbakening van terreinen. De sociale partners vormen in Vlaanderen een essentieel onderdeel van het maatschappelijke draagvlak. De politieke wereld moet dit beseffen. Maar ook de sociale partners zelf moeten dit beseffen. Ze moeten hun verantwoordelijkheid opnemen en hun rol ten volle spelen, zonder evenwel terug te plooiën op zichzelf. We vragen een debat met alle maatschappelijke actoren, en geen debat in verschillende hokjes. Ons inziens is het de taak van de regering om dit duidelijk te maken aan de sociale partners. Zo niet, dreigt het project van sociaal-economische vernieuwing te verwateren tot een bleek doorslagje van vage ideeën, dat niet zal uitstijgen boven de traditionele opvattingen.

Als we er toch in zouden slagen om een brede maatschappelijke discussie te voeren, dan moet het concept van verantwoord ondernemen een essentiële pijler worden van een toekomstgericht duurzaam economisch beleid. Er zijn daarvoor goede argumenten aan te voeren.

De globalisering van de economie wijzigt op drastische wijze zowel het ondernemen als de rol van de overheid daarin. Vooreerst is de aard van de concurrentie gewijzigd. De snelle technologische evolutie dwingt ondernemingen om de overstap te maken van een statische kostenconcurrentie naar een dynamische technologieconcurrentie. Concurrentievoorsprong wordt steeds minder bereikt door loutere kostenbesparingen en schaalvergroting, maar eerder door technologische voorsprong.

In het statische model van kostenconcurrentie bekijkt de onderneming sociale, ecologische en maatschappelijke normen veelal als een vervelende last en een beperking van de actievrijheid. Dat is belangrijk met betrekking tot verantwoord ondernemerschap. Traditioneel poogde men dan ook om de kosten ervan en de zorgen die ermee gepaard gaan zogenaamd te 'externaliseren', dit betekent : af te schuiven op de rug van de samenleving. In een dy-

Voorhamme

namisch-technologisch concurrentiemodel kunnen ondernemingen maar succesvol zijn als ze de drang naar innovatie ook inbedden in duurzaam ondernemen. Daartoe steunt men op een zeer nauwe betrokkenheid van medewerkers en omgeving. Want zij staan in voor de opbouw van knowhow. In een moderne onderneming wordt de plaats van de werknemers en de omgeving uitermate belangrijk. Human resources in de ruime zin vormen de essentie van het bedrijfskapitaal in een innoverende onderneming.

Verder heeft de onderneming in de informatie- en communicatiesamenleving af te rekenen met veel aandacht voor haar maatschappelijk profiel. We gaan er dikwijls licht over, maar vooral in het rijke Westen worden ondernemingen steeds behoedzamer voor alerte consumenten. Niet voor niets heeft de Shell-groep, na het milieudebacle in Nigeria enkele jaren geleden, drastisch het roer omgegooid. Er zijn nog vele andere voorbeelden aan te halen waarbij ondernemingen en dikwijls ook de concurrentie ervoor zorgen dat het ondernemingsbeleid op sociaal en milieuvlak ingrijpend wordt bijgesteld. Het gaat zelfs verder, want ook de werknemer is een goed geïnformeerd consument. Zo valt het op dat op de Vlaamse arbeidsmarkt vooral jongeren veel belang hechten aan het maatschappelijke profiel van het bedrijf. Ondernemingen met een zwak maatschappelijk profiel hebben moeite om gekwalificeerd personeel te vinden; ondernemingen met een sterk maatschappelijk profiel vinden gemakkelijk goede medewerkers. Het maatschappelijke profiel van de onderneming wordt met andere woorden een factor die zowel van belang is voor de afzetmogelijkheden als voor de rekrutering. Daar komt nog bij dat de marktpositie van een onderneming, in een omgeving van snelle technologische evolutie, met snelle opeenvolging van nieuwe producten, op de duur meer wordt bepaald door het globale kwaliteitsprofiel van de onderneming dan wel door het snel wisselende productengamma.

Ten derde blijken ondernemingen in de nieuwe netwerkeconomie in toenemende mate afhankelijk te zijn van de betrouwbaarheid van andere ondernemingen binnen het netwerk. Het gevolg is dat ondernemingen steeds sterker bekommerd zijn om het intern en het extern beleid van de toeleveranciers en zelfs een vorm van sanctionering toepassen indien hun vertrouwen wordt geschokt. De vermenigvuldiging van het aantal certificaten inzake kwaliteit en veiligheid is hiervan een logisch voortvloeisel.

De commissie voor Economie heeft enkele weken geleden een hoorzitting georganiseerd naar aanleiding van de economische schade die door de dioxinecrisis is veroorzaakt. De heer De Bruyckere, gedelegeerd bestuurder van Ter Beke, heeft tijdens deze hoorzitting een merkwaardig pleidooi gehouden. Hij verwacht niet in de eerste plaats van de overheid dat ze de getroffen bedrijven schadeloos zou stellen. Hij vindt wel dat de overheid en de sectoren maatregelen moeten nemen om ervoor te zorgen dat de verantwoorde ondernemingen niet langer het slachtoffer van de minder verantwoorde ondernemingen kunnen worden.

Ten vierde is door de omschakelingen in het concurrentiemodel de spanning tussen de ondernemer en de aandeelhouder binnen de onderneming toegenomen. In het oude model liepen hun belangen sterk gelijk. Zowel ondernemer als aandeelhouder streefden een hogere rendementsmarge na. Hiertoe voerden zij een kortetermijnbeleid van kostenbeheersing. In de technologieconcurrentie is dit steeds minder het geval. De kortetermijnbenadering komt weliswaar nog bij vele aandeelhouders voor, maar ze stemt niet overeen met de strategie van de manager-ondernemer, die eerder gericht is op de duurzame verankering van het technologisch vernieuwingsproces.

Omwille van deze spanning zoeken ondernemingen steeds meer hun heil in het zogenaamde stakeholdersmodel. De shareholder is hierbij niet meer dan een van de verschillende stakeholders. Ook de discussie over de invulling van corporate government kadert hierin.

Deze onomkeerbare evoluties in het bedrijfsleven tonen aan dat het streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen geen zoveelste lastpost is die aan het bedrijfsleven wordt opgedrongen. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is veel eerder de toekomstgerichte vorm van concurrentievermogen.

De heer Elkington, de auteur van de zogenaamde 'triple bottomline', namelijk de economische rentabiliteit, de sociale rechtvaardigheid en de ecologische duurzaamheid, verdedigt dit economisch denken met vuur. De heer Amartya Sen heeft de Nobelprijs voor economie ontvangen. Dit houdt een grote erkenning in van zijn baanbrekend onderzoek naar het belang van sociale en culturele waarden voor een efficiënt beleid van de economische ontwikkeling. Dit wijst op een internationale kentering in het economisch paradigma.

Voorhamme

Ook in onze eigen omgeving groeit de belangstelling. We krijgen steeds meer te maken met getuigenissen en met overleg vanuit ondernemingen en vanuit organisaties van ondernemingen die zich interesseren in de maatschappelijke rol van het ondernemen of, met andere woorden, in het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Er kan geen twijfel bestaan over het feit dat de economische concurrentiekracht van Vlaanderen bij het maatschappelijk verantwoord ondernemen ligt.

De rol van de overheid en van het beleid in de veranderingen is niet onmiddellijk duidelijk. De overheid is wat dit betreft een beetje op de dool. Ze is sinds de globalisering haar micro-economische stuurkracht kwijtgeraakt. Voor de overheid bestaat de centrale uitdaging erin een manier te vinden om het economisch gebeuren in functie van fundamentele maatschappelijke waarden en doelstellingen te blijven sturen.

Sommige mensen betwijfelen of de overheid die rol nog wel moet spelen. De maatschappelijke druk op de overheid om de economie te sturen is nochtans helemaal niet afgenomen, integendeel, de maatschappelijke druk is gedurende de voorbije 25 jaar steeds sterker geworden. De rapporten van de Club van Rome en van de Club van Lissabon hebben het over de grenzen van de concurrentie. Ook deze rapporten hebben aangetoond dat de maatschappelijke druk meer dan ooit op de ondernemingen weegt. In deze evolutie heeft de overheid de democratische rol de ontwikkeling van het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap te stimuleren en de verantwoordelijkheden in overleg te delegeren.

Verantwoord ondernemen is volgens ons tweemaal winnen, maar hoewel dit eigenlijk een spontane evolutie zou moeten zijn, blijkt het in de praktijk nog een uitzondering die voorbehouden is voor een aantal grote bedrijven. Ik zal echter geen opsomming van ondernemingen geven die op de goede weg zijn en baanbrekend werk verrichten. Promotoren zoals Etibel en Hefboom proberen trouwens al geruime tijd de nieuwe waarden te slijten op de markt van de beleggers.

Indien we het concept verantwoord ondernemen kunnen uitwerken tot een gemeenschappelijke visie van alle betrokken partners, ligt de kans op een win-winsituatie voor het grijpen. Het verzekeren van duurzaam concurrentievermogen en zelfs concurrentievoorsprong wordt dan gekoppeld aan een verbetering van het maatschappelijk draag-

vlak. Voor de onderneming is dat een vorm van slim eigenbelang. Voor de overheid betekent dit dat ze er gemakkelijker in zal slagen haar doelstellingen in verband met werkgelegenheid, sociale zekerheid, duurzame ontwikkeling, stedelijke vernieuwing en mobiliteit te realiseren.

Wij zijn er met andere woorden van overtuigd, mijnheer de minister, dat het opzetten van een ruim economisch actieprogramma voor verantwoord maatschappelijk ondernemen dringend moet worden uitgewerkt. Het moet een programma worden dat zich op de eerste plaats richt tot de ondernemers, het bedrijfsleven en tot de KMO's in het bijzonder, maar ook tot andere actoren zoals werknemers, consumentenorganisaties en organisaties die zich bezighouden met ethisch beleggen. Het is onze overtuiging dat zo een actieprogramma de kapstok kan zijn waaraan de meeste initiatieven uit de sociaal-economische beleidsnota's kunnen worden opgehangen. Daarom vragen wij u hier een prioriteit van te maken.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Ik heb nog een vraagje in verband met uw uiteenzetting. Ik heb geen enkel probleem met de inhoud. Die discussie hebben we immers al gevoerd naar aanleiding van de beleidsnota van minister Landuyt.

Het verwondert mij echter dat u zich volledig achter de oproep van de heer Vinck schaart en dat u dan net dat thema belicht waar het VEV last mee heeft, namelijk het labelen van het verantwoord ondernemerschap. Ik heb hier dus enkel bedenkingen bij het labelen, niet bij het inhoudelijk aspect.

De heer Robert Voorhamme : Dat wil ik precies zeggen. Als we de discussie blijven voeren met elk onze traditionele maskers op, dan kunnen we niet tot een positief resultaat komen. De reden waarom ik de heer Vinck, toen toevallig voorzitter van het VEV, heb geciteerd is omdat hij de moed heeft gehad op het juiste ogenblik en bij het begin van een legislatuur, het voorstel te formuleren. Ik weet wel dat er binnen het VEV meningsverschillen bestaan over dergelijke concepten en ik weet ook dat binnen het ACV en het ABVV gelijkaardige meningsverschillen leven. Net daarom moeten we allemaal rond de tafel gaan zitten, maar niet alleen met de vakbonden en werkgevers.

Ik vrees nu dat door het opnieuw vertalen naar de hokjes van de traditionele maskers die alle actoren dragen, de ruime discussie onmogelijk zal worden. Het zal dan weer een discussie worden die niet

Voorhamme

meer is dan wat we traditioneel gewoon zijn. Maar, collega's, volgens mij is het ogenblik aangebroken om uit het traditionele karkas te breken. We hebben behoefte aan een nieuwe economie, maar die kan slechts worden ingevoerd als er een maatschappelijk draagvlak voor bestaat. Dat betekent dat iedereen zijn vooringenomenheid aan de kant moet schuiven om constructief na te denken over het nieuwe en de toegevoegde waarde van het nieuwe. Men moet vermijden te kijken naar het verleden en wat men eventueel zou kunnen verliezen ten opzichte van het verleden. Nu is het immers het ogenblik om niets kwijt te raken : dankzij de langdurige economische groei, waarvan we nog maar aan de beginfase staan, kan enkel maar sprake zijn van vooruitgaan.

De heer Jan Laurys : Ik heb geen enkel probleem met die oproep, maar dan blijft de fundamentele vraag of – en ik stel het wat vereenvoudigd voor – er zoiets bestaat als een label van goed ondernemer en van slecht ondernemer. Hoe gaat men dat praktisch realiseren ?

De heer Robert Voorhamme : We vragen net dat er terzake een actieprogramma zou komen, en dat daarover dan zou worden gediscussieerd. De vele gesprekken die ik daarover reeds had, hebben me tot de conclusie gebracht dat het niet onmogelijk is dit te organiseren. Sommige ondernemingen die ik heb bezocht, hebben vandaag al een volledig geïntegreerd concept ontwikkeld, waarbij er een permanente terugkoppeling is naar de drie draagvlakken waarover het gaat bij de triple bottom line : het economische, het ecologische en het sociale.

Ik ken ondernemingen die weliswaar niet zelf een geïntegreerd model hebben ontwikkeld, maar nu al steunen op de drie soorten certificaten die vandaag reeds terzake toegekend worden. Dan gaat het over de ISO 9000-certificaten, de EMAS-certificaten inzake veiligheid en milieu en de AS 8000-certificaten wat het sociale aspect betreft. Het gebeurt dus al in de praktijk. De mogelijkheden bestaan al : laten we dit nastreven.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, net als de vorige spreker zal ik me richten op één thema en geen selectieve lezing van de hele beleidsnota geven. Ik wil het hebben over het thema economie en ecologie, en trachten dit thema te ver-

talen naar de Vlaamse bevoegdheden, met een aantal concrete voorstellen.

Door de samenstelling van de nieuwe regering is het vrij theoretische debat over dit thema immers een praktijkdebat geworden. Dit debat wordt niet alleen gevoerd in de politieke wereld, maar vooral ook in het sociaal-economische middenveld. In Job@ stond dit weekend een heel artikel over duurzaam ondernemen. De week ervoor had Vacature het over de nieuwe waarden in de economie. De laatste editie van het magazine van het NCMV had een artikel met de titel : 'Hoe groen is uw kantoor ? Milieuzorg rendeert, ook voor bureauwerkers.' De laatste twee VEV-snelberichten gingen over duurzaam ondernemen. Ook het ACV-programma voor de sociale verkiezingen bevat duidelijk elementen die te maken hebben met het thema economie en ecologie, en met de kwaliteit van het leven.

Ik vind dit thema erg belangrijk, niet alleen omdat mijn partij dat natuurlijk erg belangrijk vindt, maar ook omdat het Vlaamse regeerakkoord terzake een aantal duidelijke keuzes bevat. Ik verwijs naar het hoofdstuk 'Ecologische ombouw van de economie' en naar het element van het verantwoord ondernemerschap. Ik verwijs eveneens naar het hoofdstuk over de bedrijfsinvesteringen. Daarin staat letterlijk : 'In de regel kan de markt in Vlaanderen het nodige kapitaal voor bedrijfsinvesteringen verzamelen. Een uitzondering moet gemaakt worden voor startende bedrijven en sommige aspecten van omschakeling naar een duurzame economie.'

Ik verwijs ook naar het wetenschapsbeleid, waarvan duurzame ontwikkeling een van de belangrijkste doelstellingen wordt. Het regeerakkoord heeft het over 'ecologische ombouw'. Ik vind 'ecologische innovatie' eigenlijk een geschikter woord, als criterium om economie en ecologie te verzoenen. Men moet het item 'ecologische innovatie' ook kunnen vertalen naar werkbaar criteria. Het moet meer zijn dan zomaar een omschrijving.

Ook hier weer heeft het Vlaams regeerakkoord een aantal zaken naar voren geschoven. Een eerste aspect van ecologische ombouw is het zogenaamd duurzaam flankerend beleid : mobiliteitsbeleid, milieubeleid, ecologisch verantwoorde bedrijventerreinen en het op elkaar afstemmen van technologie, onderwijs en bedrijfsleven. Een tweede aspect van ecologische ombouw is het duurzaam omspringen met grondstoffen, energie, producten, productieprocessen en producten in de consumptiefase.

Stassen

Men heeft het ook over het feit dat duurzame innovatie hoogtechnologische en kennisintensieve activiteiten vraagt, die ook heel vaak arbeidsintensief zijn. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de kringloop- en recyclagesector. Gezien de specifieke eigenheid van de Vlaamse economie, die toch voor een groot gedeelte een KMO-economie is, moeten die ecologische ombouw en innovatie een vertaling krijgen binnen het Vlaamse KMO-beleid.

Als we ecologische innovatie als criterium willen uitvoeren binnen de Vlaamse bevoegdheden, moeten we een lijst hebben van verifieerbare criteria. Alhoewel binnen het IWT duurzame ontwikkeling als criterium wordt gehanteerd, hebben de mensen van het IWT – voor zover ik weet – ook niet zo een eenduidige checklist. Het is belangrijk om zo een checklist op korte termijn op te stellen.

Ik wil nu tot een aantal voorstellen komen, waarin ik zal proberen om inzake economie en ecologie het begrip ecologische innovatie concreet te vertalen. Voor mijn eerste voorstel maak ik een uitstapje naar wetenschappelijke innovatie. We stellen voor om binnen de VITO een kenniscentrum voor duurzame ontwikkeling op te richten. We stellen immers vast dat we nu geen eenduidige overzichtslijst hebben van criteria die ecologische innovatie kunnen vertalen. De doelstellingen van dit kenniscentrum kan men perfect binnen de opdracht van de VITO inschrijven. De VITO houdt zich immers bezig met alle aspecten van milieuzorg en milieuontwikkeling. Dit kan nu gebeuren gezien de beheersovereenkomst met de VITO wordt vernieuwd.

Dat kenniscentrum voor duurzame ontwikkeling moet de bestaande kennis in binnen- en buitenland verzamelen. Het moet samenwerkingsverbanden opstellen met instellingen en organisaties die daaromtrent al onderzoekswerk hebben verricht. Het moet ook concrete voorstellen formuleren voor het beleid. Dat is een eerste voorwaarde om een duurzaam ecologisch beleid te kunnen voeren.

Een tweede voorstel houdt in dat een Vlaamse investeringsmaatschappij voor duurzaam ondernemen wordt opgericht. Op dit moment is er de GIMV, die in het verleden heel goed werk heeft geleverd en die nu voor 30 procent op de beurs genoteerd is. Er is ook een akkoord om dit binnen een aantal criteria verder uit te breiden. Bovendien is er ook de volgende overweging. De sector waarin de GIMV actief is, zorgt ervoor dat het voor die investeringsmaatschappij niet mogelijk is een maat-

schappelijke opdracht uit te voeren die verder gaat dan enkel het genereren van de economische groei in Vlaanderen. Men kan de GIMV dus niet gebruiken als sturingsmechanisme om zich te gaan richten op duurzaam ontwikkelen en ecologische innovatie. De GIMV moet verder werken binnen de marges van de akkoorden die door de meerderheid werden gesloten inzake verdere privatisering en het op de beurs actief zijn.

Mijn voorstel is dus wel dat we op korte termijn een Vlaamse investeringsmaatschappij voor duurzaam ondernemen of voor ecologische innovatie oprichten. Voor mijn part maakt men daar de VMD van : Van Mechelen Dirk of Vlaamse Maatschappij voor Duurzaamheid. Die investeringsmaatschappij werkt dan op een vergelijkbaar stramen als de GIMV, met een startkapitaal van 1 miljard frank. De taak van die maatschappij wordt het aanbieden van financieringsvormen zoals de GIMV : innovatiefinanciering, groeifinanciering en strategische financiering. Dit evenwel altijd gericht op ecologische innovatie en duurzame ontwikkeling.

In het geval van innovatiefinanciering gaat het om investeringen in onder andere hernieuwbare energiebronnen, duurzame materialen of een aantal ICT-toepassingen. In het geval van groeifinanciering voor traditionele sectoren zou men, volgens de criteria, kunnen investeren in projecten van ecologische innovatie in bouw, distributie, transport, enzovoort. De methode die de GIMV nu hanteert, kan als voorbeeld dienen.

Men kan ook een aantal strategische investeringen doen. Net zoals de GIMV Telenet mee heeft helpen oprichten, kan zo een investeringsmaatschappij in een aantal belangrijke sectoren die Vlaanderen nodig heeft voor ecologische ombouw, initiatieven nemen of ondersteuning bieden om bedrijven op te starten. Dit is een noodzakelijke voorwaarde om als overheid de ambitie van ecologische ombouw, zoals in het regeerakkoord staat, concreet uit te werken. Dat kan een goede aanvulling zijn op de GIMV, die ook binnen de nieuwe context niet echt als een sturend mechanisme kan optreden, afgezien van haar maatschappelijke opdracht de economische groei in Vlaanderen te genereren.

Ik heb een derde voorstel in verband met de al dikwijls besproken expansiesteun. Als we expansiesteun willen gebruiken binnen het ambitieuze kader van de ecologische innovatie, moeten we het huidige ecologiecriterium specificeren.

Stassen

Het budget voor expansiesteun stijgt voortdurend en recht evenredig met de investeringen die gebeuren in de Vlaamse economie. De expansiesteun is geen sturend mechanisme meer, maar een volgend mechanisme. Het volgt de ontwikkelingen in de investeringen in Vlaanderen vanuit de privé-sector. De expansiesteun kan gebruikt worden als sturend mechanisme, vooral voor duurzame ontwikkeling en ecologische innovatie. Op die manier zijn er minder middelen nodig voor expansiesteun, zodat er meer middelen voor andere doeleinden worden vrijgemaakt. Dit vraagt om een striktere interpretatie van ecologische innovatie en dus om criteria die door het Vlaams kenniscentrum voor duurzame ontwikkeling ontwikkeld moeten worden. Wat betekent ecologische innovatie immers precies in de praktijk ?

Een volgende voorstel kan misschien geïnterpreteerd worden als een uitbreiding bij de beleidsnota, maar heeft toch betekenis in het licht van de beleidsnota Wetenschappelijk onderzoek en Technologische Innovatie. De ambitie van de ecologische innovatie moet uitgewerkt worden. Dat kan op drie terreinen.

Ten eerste past dit binnen de opdracht van de VITO en naar aanleiding van de nieuwe beheersovereenkomst kunnen duurzame ontwikkeling en ecologische innovatie verder worden uitgebouwd. Van daar uit kunnen een aantal programma's ontwikkeld worden, bijvoorbeeld rationeel energiegebruik, evaluatie, milieudiagnostiek, enzovoort.

Ten tweede zullen we het IWT gebruiken voor de ondersteuning van toegepast onderzoek binnen bedrijven. Het IWT kan zelf een aantal projecten ontwikkelen met bedrijven en kan eveneens ingaan op voorstellen van bedrijven. Zoals in het regeerakkoord staat en zoals ook gedeeltelijk al gebeurt, zal het de duurzaamheid en de ecologische innovatie moeten gebruiken als prioritair criterium om steun te ontwikkelen. Daarmee bedoel ik onder meer het leren omgaan met producten met een langere duurzaamheid. Dit vergt een onderzoek op maatschappelijk vlak, maar daarvoor hoeft in Vlaanderen geen nieuw programma te worden ontwikkeld. Dit kan immers gebeuren in het kader van de STWW's (Strategische Technologieën voor Welzijn en Welvaart) waarmee het hoogst mogelijk maatschappelijk rendement van ontwikkelde producten kan worden bepaald.

Mijn laatste voorstel houdt verband met het verantwoord ondernemen dat op de drie 3 P's is geba-

seerd, namelijk People, Profit and Planet. Ik wil het even enkel hebben over het ecologisch verantwoord ondernemerschap. In dat verband wil ik pleiten voor het verder inspelen op de reeds bestaande certificeringssystemen ISO 14001 en EMAS die nu nog te weinig binnen het Vlaamse bedrijfsleven worden gebruikt. We moeten de nodige inspanningen leveren om de bedrijven te steunen in het behalen van deze of vergelijkbare certificaten. Deze steun zou niet alleen een financiële vorm kunnen aannemen, maar ook die van een soort bijstand bij het begeleiden naar een nieuwe bedrijfscultuur. Als deze certificaten in de Vlaamse economie sterk zijn ingeburgerd, zouden we zelfs het behalen van deze certificaten als voorwaarde kunnen stellen voor het verkrijgen van overheidssteun of van extra overheidssteun. De modaliteiten, de overgangsregelingen en de uitzonderingen van dit voorstel moeten in ieder geval nog verder worden uitgewerkt. Ook hier rekenen we op de inbreng van het kenniscentrum voor duurzame ontwikkeling.

Met die vijf elementen – het kenniscentrum voor duurzame ontwikkeling, een zuiver op ecologische innovatie gerichte investeringsmaatschappij, een op ecologie afgestemde expansiesteun, wetenschappelijk en technologisch onderzoek met ecologische innovatie als doelstelling en certificering voor ecologisch verantwoord ondernemerschap – kunnen we tot een gecoördineerd verhaal komen dat sterk past in het beleid dat de minister wenst te voeren. We hoeven dus ook geen resem nieuwe instellingen op te richten. Enkele aanpassingen volstaan om de doelstelling van het regeerakkoord, namelijk de ecologische ombouw, daadwerkelijk te realiseren. (*Applaus bij de SP, de VLD, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Ik heb een algemene benadering van de beleidsnota. Ik vertrek daarbij van een aantal bedenkingen. Wat goed is, is goed. Dat moeten we durven toegeven. De beleidsnota Economie heeft me aangenaam verrast omdat de schrijfstijl helder is en de benadering to the point. Dat kan niet van alle documenten worden gezegd.

Het is niet makkelijk om op het vlak van de economie de vele draden met verschillende kleuren samen te breien tot een paars geheel. Economie is immers niet makkelijk te vatten in regels en overheidsop treden. Economie is als een waterloop die zijn eigen weg zoekt.

Bogaert

De vergelijking tussen Vlaanderen en andere Europese landen biedt een beter inzicht in onze zwakke en sterke punten. De jaarlijkse concurrentietoets naar Nederlands voorbeeld en de benchmarking waarnaar op Europees niveau wordt gestreefd, leiden tot een analyse waaruit lessen kunnen worden getrokken op basis van de ervaringen van andere landen. Een dergelijke analyse is ten zeerste aangewezen. Dat in Vlaanderen op steeds meer vlakken aan benchmarking zal worden gedaan, is een trendbreuk en verdient een pluim op de hoed van de Vlaamse regering.

In de beleidsnota passeren heel wat VOI's en andere instellingen de revue. Dat was ook het geval in de beleidsnota Werkgelegenheid. Bij de bespreking van die nota heb ik reeds verteld dat VU&ID vindt dat het tijd wordt om gezamenlijk te werken aan een basisdecreet voor de VOI's, waarin in algemene lijnen de rode draad wordt aangegeven waaraan dergelijke instellingen moeten beantwoorden.

Er is tevens nood aan een ruimere controle om het democratische deficit, waarover ook de minister-president het al dikwijls had, weg te werken. Dat is een opdracht voor de regering.

In de beleidsnota staat een overzichtelijke analyse. Die is van groot belang. De beleidsnota somt de voorwaarden voor overheidsop treden op. Er zijn vier pijlers : duurzaamheid ; pro-actief beleid of een beleid dat zich vooral richt op preventie in plaats van op genezen ; meer maatwerk waarbij de minister duidelijk wijst op de verschillen tussen de gewesten onderling en tussen de hoofdstad en de regionale knooppunten ; en meer delegeren in plaats van dirigeren. Deze vier pijlers moeten samen leiden tot een nieuw fenomeen in het economisch denken : kennis, in de plaats van kapitaal en arbeid, als verankeraar.

Naast de voorwaarden, worden ook de knelpunten van de Vlaamse economie opgesomd in de beleidsnota. Er is een tekort aan productiefactoren zoals kennis, mobiliteit en grond. Vlaanderen moet internationaler denken. De communicatie moet beter. Vlaanderen moet zich nog meer richten op innovatie.

Het referentiekader voor innovatie mag niet worden beperkt tot continentaal Europa, maar moet ook de VS omvatten. In de VS heeft de innovatie er immers voor gezorgd dat de helft van de economische groei van de VS zich voordoet in bedrijven die tien jaar geleden nog niet bestonden.

De beleidsnota durft voorwaarden te stellen en knelpunten aan te duiden, maar stelt ook beleidsmaatregelen voor op drie niveaus. Op twee van die niveaus is het heel moeilijk om op te treden : het arbeidsbeleid en de macro-economische stabiliteit. Terecht wordt ook ruime aandacht besteed aan het micro-economisch aanbodbeleid waarvoor Vlaanderen is bevoegd.

Het arbeidsbeleid dat wordt voorgesteld in de nota, vormt een overlapping tussen de bevoegdheden werkgelegenheid en economie. Dat is geen probleem, want ook in de realiteit raken beide elkaar.

De macro-economische stabiliteit wordt beperkt door de federale bevoegdheden. Wij hebben tot nader order niets te zeggen over de loonkosten en de bedrijfsfiscaliteit. De stabiliteit wordt ook beperkt door het Europese monetair beleid waarop wij lijdzaam moeten toezien. Mijn fractie is van mening dat de nota de klemtoon beter had gelegd op de nood aan een gedifferentieerde loonontwikkeling met behoud van sociale rechten, op gewestelijk niveau, afhankelijk van de reële noden van regio's en subregio's. We moeten durven stellen dat regio's en subregio's verschillende noden hebben en over andere mogelijkheden beschikken. Die noden en mogelijkheden mogen niet tegen elkaar worden afgewogen, maar kunnen elkaar aanvullen.

Het hoofdstuk micro-economisch aanbodbeleid is hét hoofdstuk van de nota. We hebben op dat vlak inderdaad de grootste bevoegdheid. De minister wil de economie beter afstemmen op de kennismaatschappij en de economische groei baseren op innovatie. Dat wordt bereikt via vier wegen : het stimuleren van het ondernemerschap, het 'vernieuwen' van de expansiesteun, het performanter maken van het subregionaal beleid en het creëren van ruimte voor nieuwe technologieën.

Het micro-economisch aanbodbeleid wordt gecentreerd vanuit de onderneming. Deze invalshoek is belangrijk omdat tot voor enkele jaren de ondernemer denigrerend werd afgeschilderd als een kapitalist met een dikke sigaar, het symbool van het einde van de negentiende eeuw. Gelukkig zijn we overgestapt op een positiever beeld. De ondernemer heeft een nieuw imago, hij maakt niet alleen winst maar creëert ook een maatschappelijke meerwaarde.

De minister wil het ondernemerschap promoten. Jonge ondernemers moeten worden aangemoedigd. De uitwisselingsprogramma's tussen onderwijs en bedrijfswereld spelen daarop in. Voor leer-

Bogaert

lingen in het hoger onderwijs wordt in 2000 een 'ondernemingsplanwedstrijd' ingericht.

De nota besteedt ook aandacht aan de starters. Alhoewel Vlaanderen relatief veel ondernemers heeft komen er beduidend minder bij dan in de Verenigde Staten, Nederland en Duitsland. Starters krijgen een betere begeleiding en een protocol met de banken wordt in het vooruitzicht gesteld. Er is nood aan een adequate financiering. De GIMV-het werd al vaker gezegd – kan daar niet meer voldoende op inspelen. Er moet een nieuw instrument komen.

Niet alleen de starters en de jonge ondernemers, maar ook de bestaande ondernemingen hebben steun en stimulans nodig. Het Peterschapsproject zal worden bijgestuurd. De minister speelt kort op de bal wat het VIZO betreft. Hij durft het aan om het financieringsmechanisme te wijzigen, en er worden andere parameters ingebouwd.

Er zijn natuurlijk ook falende ondernemingen. Men kan stellen dat ze hun kans hebben gekregen, gefaald hebben en nu braaf moeten stilzitten. Alhoewel er uitwassen zijn, moet deze ondernemingen volgens de minister een tweede kans krijgen. Hij zit daarmee op dezelfde lijn als VU&ID. Een ondernemer die een trajectbegeleiding kreeg bij een faling, verdient een voorkeursbehandeling. De Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid en de erkende regionale preventiecellen moeten nauwer samenwerken.

De nota kondigt horizontale initiatieven aan. Het 'digitaal actieplan' moet Vlaanderen in de 'digitale economie' versterken. De Nederlandse digitale 'Delta On-Line' wordt als voorbeeld aangehaald.

Een grote handicap is inderdaad dat Vlaanderen geen stimuli aan bedrijven kan geven via de fiscaliteit. Het Nederlandse model is performanter, omdat het op korte termijn fiscale stimuli kan toekennen voor louter economische doelstellingen. De maatregelen van het digitaal actieplan mogen niet 'soft' blijven, ze moeten ook hard worden gemaakt. Sensibiliseren, aanmoedigen, internet hanteren als 'marketingtool' en de concrete ICT-knelpunten van KMO's in kaart brengen is goed, maar men moet hard durven spelen op het terrein. Misschien zal de Vlaamse minister van Economie lijdzaam moeten toezien hoe de federale collega's, de heren Daems en Reynders, met de eer willen gaan lopen. Dat is mogelijk. In het huidig stramien is dit zelfs zo. Het is echter wel opvallend dat minister

Van Mechelen op heel wat vlakken duidelijk zegt dat er samenspraak moet zijn met de federale overheid.

Dit is een trendbreuk. Het komt herhaaldelijk terug en is wat mij betreft een goed gegeven. Overleg met het niveau waarmee overeenkomsten moeten worden afgesloten is de enige weg om ooit tot een grotere autonomie te komen.

Met het digitale actieplan, de afbouw van de administratieve druk, het unieke loket en de kosten-batenanalyse worden open deuren ingetrapt. Toch zijn we zeer verheugd dat ze duidelijk in de beleidsnota vermeld staan. De heer Voorhamme heeft een zeer goede filosofische en inhoudelijke benadering gegeven. Wij moeten de materie pragmatisch beschouwen en het ondernemerschap als zodanig centraal stellen.

In tegenstelling tot de beleidsnota van minister Landuyt wordt hier weinig gesproken over de sociale economie. Het is ook een begrip dat we zelf nog moeten definiëren. Imagocampagnes vindt onze fractie uitermate belangrijk.

De dynamisering van het VIZO is uiteraard aangegeven. Logo, database, promotie, het aanbrengen van één doorzichtige dienstverlening en de centra moeten meer vrijheid krijgen. We mogen niet overal alles aanbieden, maar kunnen beter excellentiecentra uitbouwen. Het siert de nota en de minister dat men het heilige huisje wil behouden en restaureren. We gaan het nieuwe mogelijkheden geven.

Naast de onderneming hecht de nota ook veel belang aan de economische infrastructuur en de expansiesteun. Bij gebrek aan alternatieven moet men de expansiesteun behouden. De doeltreffendheid kan men in vraag stellen, evenals de traagheid van de behandeling van de dossiers. Zolang er geen fiscale autonomie is – we komen eens te meer op hetzelfde referentiepunt – lijkt het toch realistisch om deze steun te behouden. Wij zijn voorstander van transparantie en een snellere afhandeling van de dossiers. Het behouden ervan is slechts nodig tot de fiscale autonomie een feit is.

Voor de industrieterreinen moeten we eerst vertrekken van brown fields en in tweede instantie slechts van de green fields. Er is immers heel weinig ruimte, ondanks alle goede bedoelingen van de inbreidingen van buitenstedelijke gebieden. Er is een tekort aan ruimte, maar de weinige beschikbare ruimte wordt goed benut.

Bogaert

Ook de materiële investeringen zijn erg belangrijk. Niet alleen het belang van het geld telt, maar ook de permanente vorming en ontwikkeling. Het aantrekken van buitenlandse investeringen wordt een belangrijke rol van promotie toebedeeld. De nazorg wordt toebedeeld aan de lokale uitvoerders, de Kamers van Koophandel.

Het subregionaal economisch beleid gaat over een coördineerde differentiatie. Er moet een stroomlijning en een taakafbakening komen van het subregionale landschap. Daarover is iedereen het eens. Er zal bovendien werk gemaakt worden van een strategisch plan ruimtelijke economie. Vooral dit laatste is belangrijk omdat het de economische leemten van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen kan opvangen. Hiervoor is zo een plan zeker aangewezen. Wij zijn voorstander van streekplatformen, samenwerking met STC's en een autonoom overlegplatform. Wij mogen hierbij elkaar niet voor de voeten lopen, maar moeten streven naar een goede samenwerking. De stroomlijning van het subregionaal beleid via een ad-hocwerkgroep concretiseren vinden wij uitermate belangrijk.

Duurzaam is geen trendy woord, maar het woord van de toekomst.

Ik ga akkoord met de heer Voorhamme wanneer hij het heeft over de maatschappelijke dialoog. We mogen bovendien geen gouden bergen beloven. We leven in een kennismaatschappij die wordt gedragen door beursgenoteerde ondernemingen, performante bedrijven, risicokapitaal, yuppies en jonge ondernemers. We volgen die straalstroom van promotie. Buiten die sectoren zijn er echter ook traditionele bedrijfstakken en delen van de maatschappij die men niet aan de kant mag schuiven. Indien het frame, zoals World Online in Nederland, niet stevig blijkt te zijn, dan zouden we laag kunnen vallen. Namens de fractie roep ik dan ook op een huwelijk te sluiten tussen het performante in het nieuwe en het goede uit het oude.

Mijnheer de minister, ik begrijp volledig dat de GIMV in deze nota niet aan bod komt. De rechten en plichten van beursgenoteerde ondernemingen zijn nu eenmaal niet dezelfde als die van bedrijven waarbij een transparante controle voor het algemeen belang aan de orde is. Ik vraag dan ook aan de overheid om, indien mogelijk, niet zozeer te investeren in beursgenoteerde ondernemingen. Het parlement en zelfs de commissie komen dan immers in botsing met de regels van de beurs. Het al-

gemeen belang wordt hierdoor niet altijd gediend. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik dank alle sprekers voor hun inbreng. Deze beleidsnota heeft de ambitie een aanzet te geven tot een brainstorming over de economische toekomst van Vlaanderen. Een aantal collega's hebben bijzonder goed omschreven in welke situatie we ons bevinden. In de nota hebben we verwezen naar de bekende Kondratieff-cycli. We stellen vast dat we ons in een fase van economische groei bevinden.

Velen onder ons behoren tot een politieke generatie die de afgelopen twee decennia gedoemd was om defensief te denken en oplossingen te zoeken voor de crisis waarin Vlaanderen en België zich bevonden. Op dit moment bevinden we ons op een keerpunt. We staan aan de vooravond van een nieuwe economische situatie in Vlaanderen die ons noopt tot een meer offensieve strategie. We moeten dan ook een nieuwe visie uitbouwen.

Net zoals de heer Voorhamme en vele anderen ben ik van oordeel dat we het economisch comfort positief moeten aanwenden om ruimte te creëren voor vernieuwing. Het spreekt voor zich dat ik me volledig aansluit bij de oproep van de heer Vinck. Hij riep op tot het voeren van een fundamenteel debat over duurzame economische ontwikkeling in Vlaanderen. Zijn pleidooi werd vrij negatief ontvangen door een bepaalde syndicale hoek. Dit heeft zowel mezelf als de hele Vlaamse regering ontgoocheld.

Deze initiële aarzeling mag de oproep niet teloor doen gaan. We moeten nieuwe initiatieven ontwikkelen en proberen dit breed maatschappelijk debat over het duurzaam verantwoord ondernemen op gang te brengen. In het kader van de hernieuwing van het project Vlaanderen 2002 zal de minister-president tijdens de volgende weken een nieuw initiatief nemen. Vlaanderen moet alle krachten bundelen waardoor het debat over de omschakeling van de traditionele economie naar een kennis- en innovatiegedreven economie mogelijk wordt. Hierdoor kunnen we de verankering van onze bedrijven bewerkstelligen. Het uitbouwen van de kennis heeft immers een aanzuigeffect op de ondernemingen.

De beleidsnota die we hebben voorgelegd gaat uit van twee fundamentele principes : enerzijds van de

Van Mechelen

nood aan macro-economische stabiliteit en anderzijds van het streven naar voldoende micro-economische flexibiliteit. In de huidige fase van de staats-hervorming beschikt Vlaanderen niet over het aantal noodzakelijke hefboomen. Ik denk hier aan het debat over de fiscaliteit. Vlaanderen staat op dit ogenblik wel in een gunstige positie en profiteert van de dalende werkloosheid, de lage inflatie, een schuldratio die onder controle is, een gestabiliseerde fiscaliteit en uiteindelijk, op het federale niveau, van een beleid waar de loonlastenverlaging is ingezet.

Wat in Vlaanderen mogelijk is om de macro-economische stabiliteit te garanderen, staat in de beleidsnota en bestaat erin de werkzaamheidsgraad te verhogen, de werkloosheidsparadox op te lossen en een integraal economisch omgevingsbeleid te voeren. Men moet ophouden met klagen over het feit dat Vlaanderen niet over sommige hefboomen beschikt en de eigen Vlaamse bevoegdheden maximaal moet kunnen invullen. Er moet worden getracht het rendement te verhogen van de hefboomen waarover men wel beschikt.

Vier belangrijke hefboomen zijn ten eerste het stimuleren van het ondernemerschap, ten tweede het uitbouwen van expansiesteun, ten derde efficiëntie vooropstellen in het subregionaal economisch beleid en ten vierde een visie uitbouwen inzake ontwikkeling, verspreiding en aanwending van nieuwe technologieën.

We moeten uitzoeken in welke mate deze hefboomen in Vlaanderen maximaal kunnen worden benut. Voor het stimuleren van het ondernemerschap beschikken wij over een aantal instrumenten die bijna een slapend bestaan leiden. Ik denk hier aan het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen. Hier is werk aan de winkel. We zijn met dit instituut in dialoog getreden en hebben het aangemoedigd om nieuwe paden te betreden. De dynamiek die bijvoorbeeld bestaat in de vele centra voor middenstandsopleiding wordt door deze centrale organisatie niet gestroomlijnd. Het is onze ambitie het VIZO uit te bouwen tot een kenniscentrum voor het ondernemerschap. Wij zullen daartoe de nodige initiatieven nemen.

Inzake het risicodragend kapitaal speelt de GIMV een traditioneel belangrijke rol. Dit debat werd in de commissie in besloten zitting gevoerd. Het is intussen duidelijk welke richting er wordt uitgegaan. De Gewestelijke Investeringsmaatschappij Vlaanderen wordt verder geprivatiseerd en op de beurs

gebracht en zal voor de Vlaamse economie altijd een belangrijke rol blijven spelen. De overheid moet haar participatie verminderen met respect voor het belang dat dit instrument bezit voor de Vlaamse economie. Intussen beschikt Vlaanderen over voldoende privé-investeringsmaatschappijen van een vrij omvangrijke grootte die de dynamiek van het nemen van risicodragend kapitaal kunnen verzekeren. Ik gaf in de commissie hiervan een aantal voorbeelden.

Gisteren stonden de resultaten van het Pythagorasfonds in De Financieel Economische Tijd vermeld. Dit is in feite de vertaling van de dynamiek die op dit terrein tot stand kwam. Eén leemte blijft nochtans bestaan. We worden geconfronteerd met het feit dat dit niet aantrekkelijk is voor grote investeringsmaatschappijen. We moeten een nieuw instrument proberen te ontwikkelen. Doen we dit via het Vlaams Waarborgfonds? De vorige regering heeft een heroriëntering opgestart en onderhandeld over een nieuw contract. We hebben dit afgerond in drie jaar tijd en een aantal mogelijkheden voor de toekomst opengelaten. In Vlaanderen is er in elk geval nood aan een startersfonds, dat binnen verantwoorde spelregels risicokapitaal naar kleine ondernemingen kan brengen.

We hebben ook de idee gelanceerd van slow-business-investmentcompanies. Er is daaromtrent een brainstorming nodig. Het moet in elk geval de bedoeling zijn een aantal concrete aanzetten te geven en financiële middelen te reserveren in de beleidsbrief die bij de begroting Economie 2001 wordt gevoegd, zodat dergelijke initiatieven daadwerkelijk van start kunnen gaan.

Wat de kenniseconomie en het digitaal actieplan betreft, koestert de overheid de ambitie inspanningen te leveren zodat de KMO's mee kunnen met de evolutie van de e-commerce, die bijna organisch aanwezig is in onze grote bedrijven. Op het terrein stel ik vast dat de KMO's gedeeltelijk achterop blijven. Voor hen betekent dit een meer dan ernstige bedreiging voor hun toekomstige economische leefbaarheid. Het actieplan heeft niet de bedoeling in concurrentie te treden met initiatieven van de federale overheid. Ik kies resoluut voor de derde weg. Initiatieven van gewesten moeten initiatieven van de federale overheid aanvullen en versterken, en vice versa. We moeten in gemeenzaam overleg al het mogelijke doen opdat onze KMO's op de snelweg van de nieuwe kenniseconomie meekunnen.

Er werd veel gesproken over duurzaamheid, kwaliteit, economie en ecologie. Vanzelfsprekend nemen

Van Mechelen

we een aantal ideeën mee die door de heer Stassen werden geformuleerd. Er worden een aantal heel concrete initiatieven voorgesteld, onder meer met betrekking tot de oprichting van een nieuw soort investeringsmaatschappij. Dit kan worden onderzocht. Er bestaan voorbeelden van nieuwe fondsen die werden opgericht met een kapitaal van 1 miljard frank dat in de loop van vier tot vijf jaar op de markt kon worden gebracht. Ik ken een aantal bedrijven die reeds volgens deze filosofie werken, en ondersteuning zouden kunnen gebruiken om door te groeien. Het lijkt me een zeer verstandig concept na te gaan in welke mate we dit gestalte kunnen geven, al dan niet in een openbare-privé samenwerking. Dit verdient dus verder onderzoek en een verdere uitbouw. We zullen ons samen met het parlement hierachter scharen.

Een bestaand instrument dat veel ter sprake komt, is de economische expansiesteun. De woorden heroriëntering en verfijning zijn gebruikt. Dit debat is in 1997-1998 in dit parlement gestart. Het werd gedeeltelijk vertaald in het beleid van mijn voorganger. Het heeft ook geleid tot het meer selectief aanwenden van de economische expansiesteun. Vandaag moeten we onderzoeken of we niet nog een stap verder moeten gaan, en de economische expansiesteun nog meer heroriënteren naar opleiding en vorming, startersbegeleiding, het uitbouwen van bedrijventerreinen, meer in het bijzonder de aanpak van de 'brown fields', het versterken van onderzoek en ontwikkeling, het nemen van initiatieven voor certificering van bedrijven. Enkele weken geleden was ik in de Kempen, waar een project is opgestart rond kwaliteitscertificering. Uiteindelijk bleek dit een zeer moeizaam en duur traject. Steun van de overheid is meer dan welkom om op dit terrein duurzame economie te ontwikkelen.

– *De heer André Denys, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

De economische expansie moet worden aangepakt. Momenteel bevinden we ons in een budgettair onaanvaardbare situatie. Naar aanleiding van de begrotingscontrole hebben we de oefening gemaakt. Ik had dit ook beloofd bij de begrotingsbespreking. De cijfers van de administratie stromen binnen. De achterstand van de dossierbehandeling door het FEERR-KO – ten behoeve van de kleine ondernemingen – bedroeg op 31 december 1999 4.070 dossiers. Het FEERR-MGO – ten behoeve van de middelgrote ondernemingen – heeft op dit ogenblik een achterstand opgelopen van 630 dossiers. Als we die achterstand op twee jaar willen wegwer-

ken, dan hebben we bijkomend 11 tot 12 miljard frank vastleggingsmachtigingen nodig.

Deze dramatische toestand moet ons doen besluiten dat de efficiëntie van de economische expansiesteun, als die een zekere mate van efficiëntie zou hebben, voor een groot gedeelte is verdwenen. Omwille van budgettaire redenen zullen we een aantal zaken moeten bijsturen. We moeten een nog transparantere visie ontwikkelen op de economische expansiesteun.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Dat debat zullen we later nog voeren. Uw voorganger heeft hier de redenen opgesomd waarom de achterstand zo groot is. Dat heeft te maken met de economische conjunctuur. Het is een positieve zaak dat veel bedrijven hebben geïnvesteerd in milieu en tewerkstelling. Men mag dat niet negatief voorstellen.

Verder wil ik opmerken dat de oppositie tijdens de begrotingsbesprekingen heeft voorgesteld bijkomende middelen goed te keuren. We mogen geen tijd verliezen : deze bedrijven moeten zo snel mogelijk worden betaald. Een behoorlijk werkend bestuur hoort zo te handelen. U hebt toen echter gezegd dat u niet bereid bent om ons dat cadeau te geven. Ik wil u daaraan herinneren. Uw houding was niet correct. U hebt tijdens deze zittingsperiode al veel tijd verloren om dat te verhelpen.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Tijdens de begrotingsbesprekingen heb ik in alle duidelijkheid gesteld dat we een correct beeld willen verwerven over de toestand van de expansiesteun in Vlaanderen. Ik stel vast dat in 1994 de achterstand van het FEERR-KO 1.121 dossiers bedroeg. In 1997 bedroeg de achterstand 2.176 dossiers, en in 1998 was die achterstand opgelopen tot 4.849 dossiers. Het lijkt me dus aangewezen om eerst de toestand goed te analyseren vooraleer we keuzes maken. Ik kan alleen maar vaststellen dat we worden geconfronteerd met een gigantische achterstand in de dossierbehandeling. We zullen dat proberen bij te sturen. Daarom wordt naar aanleiding van de budgetcontrole overwogen om initiatieven te nemen om nieuwe vastleggingsmachtigingen in de begroting op te nemen, alsook nieuwe betalingskredieten. U weet immers dat het mechanisme van de expansiesteun voorziet in de spreiding van betalingskredieten over drie of vier jaar.

Van Mechelen

We kunnen die ontsporing alleen maar vaststellen. Verder moeten we ons afvragen of we verder op de ingeslagen weg gaan, dan wel of we rekening houden met de budgettaire toestand en de gunstige economische conjunctuur en de economische expansiesteun heroriënteren. We moeten dan proberen de efficiëntie te verhogen. Ik heb hier vijf mogelijkheden van heroriëntering opgesomd. Het spreekt vanzelf dat we daarbij de grootst mogelijke voorzichtigheid in acht moeten nemen. Op dat vlak deel ik de visie van mijn voorganger : Vlaanderen is geen eiland, en initiatieven moeten worden afgewogen tegen economische ondersteuningsmechanismen die in gans Europa worden aangewend om de investeringen van bedrijven aan te trekken en op te drijven.

In dat verband is al veel studiewerk verricht. Price-Waterhouse heeft een studie gemaakt, en de KUL werkt aan een andere. De Dienst Investeren in Vlaanderen heeft een nota opgesteld waarin alle mogelijke facetten van de efficiëntie van het huidige systeem worden beoordeeld. Dat alles zal volgens ons moeten leiden tot een grondige bijsturing van de economische expansie, op het ogenblik dat de begroting voor 2001 wordt opgesteld.

Met betrekking tot het stimuleren van het ondernemerschap hebben we een aantal belangrijke invalshoeken kunnen belichten.

Ik wil toch nog even reageren op de bedenkingen die inzake het subregionaal economisch beleid zijn geuit. Ik pleit voor het stroomlijnen van de actoren. Iedereen die enigszins met de werking op het terrein is vertrouwd, voelt aan dat er iets moet gebeuren. Ik wil de heer Laurys echter geruststellen. Dit is geenszins een afrekening met het verleden.

Op het terrein opereren maar liefst 17 streekplatforms, 13 STC's, 9 preventieve bedrijfscellen, 13 Edufora, 5 GOM's, een groot aantal Kamers van Handel en Nijverheid en nog heel wat meer intercommunales. Deze organisaties werken gedeeltelijk naast elkaar. De vraag is in welke mate we die streekvisie inhoudelijk kunnen verbreden. Een streekvisie mag namelijk niet vanuit een puur economische invalshoek worden ontwikkeld. Ik ben het eens met de heer Stassen wanneer hij stelt dat het hier om duurzaamheid gaat.

Bij het ontwikkelen van een nieuwe streekvisie moeten we alle componenten in beschouwing nemen. Hoewel ze een economisch doel heeft, moet een streekvisie niet economisch worden ge-

stuurd. Om dit te bewerkstelligen, moeten we eerst tot een organisatorische integratie komen. Deze integratie zal geleidelijk moeten gebeuren en gepaard gaan met duidelijke afspraken.

Ik zal bij de bespreking van de begroting 2001 een beleidsbrief 'streekeigen management' indienen. Het is mijn bedoeling om dan ook het debat ten gronde te voeren en een aantal nieuwe accenten en budgettaire verschuivingen te concretiseren. De idee van het ontwikkelen van een geïntegreerde streekvisie is een belangrijk uitgangspunt. We kunnen echter pas resultaten bereiken als we duidelijk weten wie de visie zal ontwikkelen en wie ze zal uitvoeren in de subregio's.

We hebben ondertussen een aanzet gegeven om een eerste stappenplan te realiseren over de werking van de GOM's. Mijn voorganger heeft met de GOM's tweejaarlijkse afsprakennota's gemaakt. Ikzelf denk eerder in de richting van een beheersovereenkomst. Ik zou de GOM's tevens willen oproepen om naast hun algemene regionale activiteiten ook in bepaalde disciplines een kennisexcellentie voor heel Vlaanderen op te bouwen. Zo is er in Vlaanderen nood aan een digitale databank voor bedrijventerreinen. Een of twee GOM's kunnen de verantwoordelijkheid op zich nemen om deze databank op poten te zetten en te beheren.

Inzake het aantrekken van investeringen stellen we op het terrein nog heel wat anomalieën vast. Na heel wat onderhandelingen is uiteindelijk een nieuwe basistekst tot stand gekomen over de samenwerking tussen de dienst Investeren in Vlaanderen en de GOM's. In het buitenland is de DIV ons permanent visitekaartje en enige aanspreekpunt. We moeten deze werking koppelen aan de nazorg door de GOM's. Die nazorg is in Vlaanderen vooral voor de aanbodzijde van groot belang. Het gebeurt steeds meer dat de DIV mogelijke investeerders detecteert, maar dat de aanbodzijde er niet in slaagt om hier snel op te reageren. Een nieuwe afstemming van zowel de GOM's als de DIV zal het beleid terzake versterken.

Een minister van Economie kan in de huidige constellatie een aantal hefboomen ontwikkelen. Mijns inziens is het echter belangrijker dat de gehele Vlaamse regering aan een integraal beleid werkt. Wat het economische aspect betreft, moet dit integraal beleid vooral een flankerend omgevingsbeleid zijn.

Een aantal mogelijke uitwerkingen van dit integraal beleid zijn hier reeds aan bod gekomen. Op het vlak van de ruimtelijke ordening willen we een

Van Mechelen

strategisch plan ruimtelijke economie realiseren. Op het vlak van de ruimtelijke ordening en van het milieu pleiten we voor de rechtszekerheid en voor het eenloketprincipe. Aan de vooravond van een nieuwe economische groeiperiode zullen de mobiliteit en de infrastructuur steeds belangrijker worden. Ook het voeren van een gedegen onderwijsbeleid zal gedurende de komende jaren aan belang winnen. We moeten het economisch gebeuren immers voldoende geschoolde arbeidskrachten ter beschikking kunnen stellen.

Niet enkel de minister van Economie of de commissie voor Economie moeten zich in Vlaanderen bezighouden met de bewerkstelling van een duurzame economische ontwikkeling. Deze opdracht komt het volledige parlement toe. Ik vind het dan ook jammer dat vooral de leden van de commissie voor Economie dit debat bijwonen. Het gaat hier immers om een verantwoordelijkheid die alle commissies moeten opnemen.

Aan de vooravond van deze nieuwe cycli van duurzame economische groei staan we in Vlaanderen voor twee mogelijke keuzes. We kunnen enerzijds kiezen voor een behoudsgezinde, eerder conservatieve reflex en trachten te behouden wat we hebben. Anderzijds kunnen we kiezen voor het ontwikkelen van een proactieve en vooruitstrevende visie op de Vlaamse economie voor de volgende decennia. Ik denk dat we resoluut voor de tweede optie moeten kiezen en dat we inderdaad moeten proberen deze visie gedurende de volgende maanden op papier te zetten, in overleg met de betrokken partijen zoals de overheid, de werkgevers, de werknemers, de kaderleden en de universiteiten. Daarna komt het erop aan ze duurzaam uit te werken.

Wat mij betreft staan er in deze beleidsnota heel wat aanzetten tot beleid. We moeten die nu hardmaken gedurende de volgende jaren. Daarvoor reken ik op de steun van dit Vlaams Parlement. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : De minister merkte reeds op dat bij dit debat bijna uitsluitend leden van de commissie voor Economie aanwezig zijn. Ik denk dan ook dat we ons eens moeten bezinnen over een goede formule voor het bespreken van beleidsnota's in de plenaire vergadering.

In de tweede zin van zijn uiteenzetting zei de minister dat de beleidsnota bedoeld is als een aanzet tot brainstormen. We moeten ons toch de vraag stellen of dit de doelstelling van een beleidsnota kan zijn. Ik had immers begrepen dat een beleidsnota het resultaat moet zijn van brainstormen en visievorming binnen de regering. Vervolgens stapt men ermee naar het parlement om uit te maken of de voorgestelde weg kan worden gevolgd. Ik denk dat wat hier vandaag gebeurt in een vroeger stadium moest gebeuren, en daarom zijn veel uiteenzettingen vooral beschouwend. Er is echter heel weinig concreet gereageerd op de nota omdat ze op heel wat vlakken meer vragen oproept dan ze antwoorden geeft. Ik denk dat in een beleidsnota, als verlengstuk van een regeerakkoord en voorbode van een beleidsbrief, wat meer keuzes moeten worden gemaakt.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Wat is een beleidsnota ? Een beleidsnota geeft een visie op het beleid van de volgende vijf jaar. Die visie moet worden concreetiseerd in uitvoeringsbesluiten en decreten. Een beleidsnota is dus geen concreet scenario. De gedachtewisseling in het parlement gaat juist over het uittekenen van het concrete scenario. Als dit niet zo zou zijn, dan vraag ik me af wat we hier gedurende de volgende vijf jaar zullen doen. Ik denk dat de collega's van de CVP wat dat betreft plots een andere visie hebben. Is dat omdat jullie nu in de oppositie zitten ? Mijnheer Schuermans, ik hoop toch dat u als parlementslid mee het scenario wilt tekenen, want anders hebben wij als parlement toch geen functie meer.

De voorzitter : We gaan hierover geen groot debat beginnen. We hebben immers afgesproken op het Bureau dat we een evaluatie van de beleidsnota zouden maken.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Ik denk dat we heel duidelijk moeten zijn. In deze beleidsnota staat volgens mij een keuze die de Vlaamse regering wil maken voor het economisch beleid van de volgende vijf jaar. Wij kiezen voor alle duidelijkheid voor een door innovatie gedreven groei, waarbij we duurzaamheid en kwaliteit naar voren willen schuiven. We duiden daar trouwens ook een aantal opties voor aan, zoals bijvoorbeeld een heel arsenaal van middelen die we moeten gebruiken om het ondernemerschap te stimuleren. De vraag is nu of een beleidsnota die ook allemaal moet opsommen of

Van Mechelen

gewoon de aanzet moet geven om het beleid in een bepaalde richting te duwen.

Als ik zie wat er in de ons omringende landen gebeurt en welke richting de Europese Commissie uitgaat op economisch vlak – namelijk dat het stimuleren van ondernemerschap de sleutel is voor vernieuwing van het economisch beleid -, dan denk ik dat we ook in Vlaanderen op het juiste spoor zitten, op voorwaarde dat we onze intenties ook werkelijk op het terrein ten uitvoer brengen. Vandaar mijn oproep om alle mogelijke krachten te bundelen om dat in gezamenlijk overleg te doen.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Ik wil er gewoon op wijzen dat de Kredietbank in het jaar 2000 een economische groei van 4 percent voorspelt in Vlaanderen. Volgens diezelfde instantie zullen er in de Vlaamse economie netto 50.000 nieuwe jobs bijkomen. We moeten ons daar echt over verheugen. De vernieuwing moet dan toch al voorheen zijn ingezet. Onze fractie zal meewerken aan het verder versterken en stimuleren van deze economische groei. Dit betekent dat het groeiemodel en de sociale markteconomie werken en op een aantal punten moeten worden versterkt.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Ik wil er op zeer constructieve wijze voor zorgen dat onze boodschap niet verkeerd wordt begrepen. We hebben gepleit voor een selectieve groei, waarbij de milieudruk niet toe-, maar afneemt. De heer Sannen wees eerder al op een paradox : als de economie het goed doet, nemen de expansieaanvragen en de steun vanuit de overheid toe. Doet de economie het min-

der goed, dan neemt die steun af. Over die paradox moeten we nadenken.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Van Goethem en Boutsen, door de heer De Cock en door de heren Van Rompuy, Laurys, Schuermans en mevrouw Merckx werden tot besluit van de behandeling van deze beleidsnota met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk vrijdag 31 maart 2000 om 17 uur zijn ingediend.

De bespreking is gesloten.

Wij zullen op woensdag 26 april 2000 om 16 uur de hoofdelijke stemmingen over de moties en de beleidsnota houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.50 uur.*
